THE PARSEE LAWS.

(A Complete SOCIAL CODE for the Parsees.)

પારસી લોકોના ધારા.

(પારસીઓ માટે એક સંપૂર્ણ ધારા-પોથી.)

BOMBAY: Jehangir Bejunji Karani, Book-seller and Publisher.

મુંબઈ: જેહાંગીર બેજનજી કરાંણી, પુસ્તકો પ્રગટ કરનાર તથા વેચનાર.

THE PARSEE

MARRIAGE & DIVORCE ACT 1865:

(Act No. XV of 1865.)

THE PARSEE CHATTELS REAL ACT

(Act No. IX of 1837.)

AND

THE PARSEE SUCCESSION ACT

(Act No. XXI of 1865.)

WITH

GUJARATI TRANSLATION.

EDITED BY

SORABJEE SHAPOORJEE BENGALLEE, C. I. E.

HONORARY SECRETARY, PARSEE LAW ASSOCIATION.

PUBLISHED BY

JAHANGIR BEJUNJI KARANI

BOOKSELLER & PUBLISHER

No. 18 Parsee Bazar, Fort, Bombay.

Price 8 Annas.

PRINTED AT THE "NIRNAYA-SAGAR" PRESS.
BOMBAY:

પારસી લોકોના ધારા.

લગન અને તલાક બાબેનો સન ૧૮૬૫ નો ધારો

(૧૮૬૫ નો આક્ટ નાં૦ ૧૫ મો.)

પારસીઓનાં જંગમ મલિકત બાબેનો ધારો

(૧૮૩૭ નો આક્ટ નાં૦ ૯ મો)

અને

પારસીઓનાં વારસા હીસા બાબેનો ધારો

(૧૮૬૫ નો આક્ટ નાં૦ ૨૧ મો.)

ગુજરાતી તરજુમા તથા સરેહ સાથે

રચનાર,

શોરાબજી શાપુરજી બંગાલી. સી૦ આઈ૦ ઈ૦

જરતોશતીઓને વાસ્તે ધારાં બાંધી મંગાવા સારૂં ઉભી થયલી

સભાના ઑનરરી સેકરેટરી.

કિંમત આંના આઠ.

મુંબઈમધ્યેઃ— "નિર્ણયસાગર" છાપખાનામાં છપાયું છે.

NOTICE BY THE PUBLISHER.

In 1868 the Parsee Law Association completed the great work which it had undertaken, by the publication of a Volume containing the Indian Succession Act, the three other Satutes of the Indian Legislature herewith printed, and several appendices of considerable length connected with the history of the efforts successfully made by the Parsee community, in order to obtain for itself special legislation from the British Government, relating to Intestate succession, the law of Marriage and Divorce and several kindred matters.

The three Acts denoted on the tittle-page, which are "in effect, though not in from, a complete social code" for the Parsees, are reprinted, by permission, with Gujarati translation, from the above mentioned book, to supply in some measure the want of a cheap edition of the work, which the publisher believes to have been long felt by many of his co-religionists.

The price fixed is 8 annas per copy.

Bombay, Parsee Bazar Street, Fort.
1st January 1883.

પ્રગટ કરનાર તરફની ખબર.

પારસીઓની ધારા બાંધનારી સભાએ સને ૧૮૬૮ માં એક પુસ્તક પ્રગટ કરીને જે મોહટું કામ પોતાને માથે લીધું હતું તે સંપૂર્ણ કર્યું; તે પુસ્તકમાં 'ઇંડીઅન સકસેશન આકટ' (એટલે હીંદુસ્થાનનો વારસા હીસ્સાને લગતો ધારો), તથા આ પુસ્તક મધે છાપેલા હીંદુસ્થાનની ધારા બાંધનારી મંડળીના બીજા ત્રણ કાયદાઓ, અને બીજી કેટલીએક અતી ઘણી લાંબી પુર્વણીઓ આપવામાં આવી હતી; કે જે પુર્વણીઓમાં પારસી ટોલાએ બ્રીતીશ સરકાર પાસેથી પોતાને માટે ખાસ ધારાઓ જેવાકે—કોઈ શખસ વશીઅતનામું કીધા વગર મરણ પામે તેના વારશા હીસ્સાને લગતા,—લગન અને તલાકને લગતા,—અને બીજી કેટલીએક લાગતીવલગતી બાબદોને લગતા કાયદા મેલવવા માટે જે ફતેમંદી ભરેલી કોશેશો કીધી હતી તેની તવારીખ જોડવામાં આવી છે.

આ ચોપડીના પેહેલા સફા ઉપર જણાવેલા ત્રણ ધારાઓ કે જે અગર આકારમાં નહીં પણ મટલબમાં **પારસીઓ માટે એક સંપૂર્ણ સંસારી ધારા-પોથી** તરીકે થઈપડયા છે, તે ઉપર જણાવેલાં પુસ્તકમાંથી. પરવાનગી લેઈને, તેમના ગુજરાતી તરજુમા સહીત ફરીથી પ્રગટ કરવામાં આવ્યાછે. કે જેથી એ પુસ્તકની એક સસતી આવૃત્તીની ખુટ જે તેના ઘણાએક જરતોસ્તી ભાઈબંધોને લાંબો વખત થયો લાગતી હતી એવું એનો પ્રગટ કરનાર માનેછે, તે ખુટ કેટલેક દરજ્જે પુરી પડશે એવી આશા રાખ્યામાં આવેછે.

આ પુસ્તકની કીંમત આઠ આના ઠેરવી છે.

મુંબઈ, પારસીબજાર સ્ટ્રીટ, કોટ.
તા૦ ૧ લી જાન્યુઆરી ૧૮૮૩.

CONTENTS.

સાંકલીઉં

THE PARSEE MARRIAGE AND DIVORCE ACT 1865.

ACT No. XV. of 1865.

The following Act of the Governor General of India in Council received the assent of His Excellency the Governor General on the 7th April 1865, and is hereby promulgated for general information:—

An Act to define and amend the law relating to Marriage and Divorce among the Parsees.

Premble.

Whereas the Parsee Community has represented the necessity of defining and amending the law relating to Marriage and Divorce among Parsees; and whereas it is expedient that such law should be made conformable to the customs of said community; it is enacted as follows:—

I.—*Preliminary.*

Short title.

I. This Act may be cited as "The Parsee Marriage and Divorce Act 1865."

Interpretation clause.

II. In this Act, unless there be something repugnant in the subject or context—

Number.

Words in the singular number include the plural, and words in the plural number include the singular.

"Priest."

"Priest" means a Parsee Priest and includes Dastúr and Mobed.

"Marriage."

"Husband" and "Wife."

"Marriage" means a marriage between Parsees whether contracted before or after the commencement of this Act; and "Husband" and "Wife" respectively mean a Parsee Husband and a Parsee Wife.

"Section." "Section" means a Section of this Act.

"Chief Justice." "Chief Justice" includes Senior Judge.

"Court." "Court" means a court constituted under this Act.

"British India." "British India" means the Territories which are or shall be vested in Her Majesty or her successors by the Statute 21 and 22 vic., cap. 106, entitled " An Act for the better Government of India. "

"Local Government." And, in any part of British India in which this Act operates, "Local Government" means the person authorized to administer Executive Government in such part of India, or the Chief Executive Officer of such part when it is under the immediate administration of the Governor General of India in Council, and when such Officer shall be authorized to exercise the powers vested by this Act in a Local Government;

"High Court." and "High Court" means the highest Civil Court of appeal in such part.

II.—*Of Marriages between Parsees.*

Requisites to validity of Parsee marriages.

III. No marriage contracted after the commencement of this Act shall be valid, if the contracting parties are related to each other in any of the degrees of consanguinity or affinity prohibited among Parsees and set forth in a Table which the Governor General of India in Council shall, after due inquiry, publish in the *Gazette of India*,* and unless such marriage shall be solemnized according to the Parsee form or ceremony called " Asírvád " by a Parsee Priest in the presence of two Parsee witnesses independently of such officiating Priest; and unless, in the case of any Parsee who shall not have completed the age of twenty-one

* *Memo. by the Secretary to the Parsee Law Association.*—The Table of the degrees of consanguinity and affinity within which Marriage is prohibited among the Parsees is published in the *Gazette of India* of 9th September 1865, and is reprinted in this book at the end of this Act.

years, the consent of his or her father or guardian shall have been previously given to such marriage.

Re-marriage save after divorce unlawful during life-time of first wife or husband.

IV. No Parsee shall, after the commencement of this Act, contract any marriage in the life-time of his or her wife or husband, except after his or her lawful divorce from such wife or husband, by sentence of a Court as hereinafter provided; and every marriage contracted contrary to the provisions of this Section shall be void.

Punishment of bigamy.

V. Every Parsee who shall, after the commencement of this Act and during the life-time of his or her wife or husband, contract any marriage without having been lawfully divorced from such wife or husband, shall be subject to the penalties provided in Sections four hundred and ninety-four and four hundred and ninety-five of the Indian Penal Code for the offence of marrying again during the life-time of a husband or wife.*

VI. Every marriage contracted after the commencement

---

* The following are the Sections 494 and 495 of the Indian Penal code herein referred to:—

Marrying again during the life-time of husband or wife.

494. Whoever, having a husband or wife living, marries in any case in which such marriage is void by reason of its taking place during the life of such husband or wife, shall be punished with imprisonment of either description for a term which may extend to seven years, and shall also be liable to fine.

Exception.—The Section does not extend to any person, whose marriage with such husband or wife has been declared void by a Court of competent jurisdiction, nor to any person who contracts a marriage during the life of a former husband or wife, if such husband or wife, at the time of the subsequent marriage shall have been continually absent from such person for the space of seven years, and shall not have been heard of by such person as being alive within that time, provided the person cantracting such subsequent marriage shall, before such marriage takes place, inform the person with whom such marriage is contracted, of the real state of facts so far as the same are within his or her knowledge.

Same offence with concealment of the former marriage from the person with whom subsequent marriage is contracted.

495. Whoever commits the offence defined in the last preceeding Section, having concealed from the person with whom the subsequent marriage is contracted the fact of the former marriage, shall be punished with imprisonment of either description for a term which may extend to ten years, and shall also be liable to fine.

Certificate and registry of marriages.

of this Act shall, immediately on the solemnization thereof, be certified by the officiating Priest in the form contained in the Schedule to this Act. The certificate shall be signed by the said Priest, the contracting parties, or their fathers or guardians when they shall not have completed the age of twenty-one years, and two witnesses present at the marriage; and the said Priest shall thereupon send such certificate together with a fee of two Rupees to be paid by the husband to the Registrar of the place at which such marriage is solemnized. The Registrar on receipt of the certificate and fee shall enter the certificate in a register to be kept by him for that purpose, and shall be entitled to retain the fee.

Appointment of Registrar.

VII. For the purposes of this Act a Registrar shall be appointed, who may be Registrar appointed, under Act XVI. of 1864 *(to provide for the Registration of Assurances).* Within the local limits of the ordinary original Civil jurisdiction of a High Court, the Registrar shall be appointed by the Chief Justice of such Court, and, without such limits, by the local Government. Every Registrar so appointed may be removed by the Chief Justice or Local Government appointing him.

Marriage register to be open for public inspection.

VIII. The Register of Marriages mentioned in the sixth Section shall, at all reasonable times, be open for inspection; and certified extracts therefrom shall, on application, be given by the Registrar on payment to him by the applicant of two Rupees for each such extract. Every such register shall be evidence of the truth of the statements therein contained.

Penalty for solemnizing marriage contrary to Section 4.

IX. Any Priest knowingly and wilfully solemnizing any marriage contrary to and in violation of the fourth Section shall, on conviction thereof, be punished with simple

imprisonment for a term which may extend to six months, or with fine which may extend to two hundred Rupees, or with both.

Penalty for Priest's neglect of requirements of Section 6.

X. Any Priest neglecting to comply with any of the requisitions affecting him contained in the sixth Section shall, on conviction thereof, be punished for every such offence with simple imprisonment for a term which may extend to three months, or with a fine which may extend to one hundred Rupees, or with both.

Penalty for omitting to subscribe and attest the certificate.

XI. Every other person required by the sixth Section to subscribe or attest the said certificate who shall wilfully omit or neglect so to do, shall, on conviction thereof, be punished for every such offence with fine not exceeding one hundred Rupees.

Penalty for making, &c., false certificate.

XII. Every person making, or signing, or attesting any such certificate containing a statement which is false, and which he either knows or believes to be false, or does not know to be true, shall be deemed to be guilty of the offence of forgery as defined in the Indian Penal Code, and shall be liable, on conviction thereof, to the penalties provided in Section four hundred and sixty-six of the said Code.*

Penalty for failing to register certificate.

XIII. Any Registrar failing to enter the said certificate pursuant to the sixth Section shall be punished with simple imprisonment for a term which may extend to one

* The Section 466 of the Penal Code is as under :—

Forgery of a record of a Court of Justice, or of a public Register of Births, &c.

466. Whoever forges a document, purporting to be a record or proceeding of or in a Court of Justice, or a Register of Birth, Baptism, Marriage, or Burial, or a Register kept by a public servant as such, or a certificate or document purporting to be made by a public servant in his official capacity, or an authority to institute or defend a suit, or to take any proceedings therein, or to confess judgment, or a power of atorney, shall be punished with imprisonment of either description for a term which may extend to seven years, and shall also be liable to fine.

year, or with fine which may extend to one thousand Rupees, or with both.

Penalty for secreting, destroying, or altering the register.

XIV. Any person secreting, destroying, or dishonestly or fraudulently altering the said register in any part thereof, shall be punished with imprisonment of either description as defined in the Indian Penal Code for a term which may extend to two years, or, if he be a Registrar, for a term which may extend to five years, and shall also be liable to fine which may extend to five hundred Rupees.

III.—*Of Parsee Matrimonial Courts.*

Constitution of special Courts under this Act.

XV. For the purposes of hearing suits under this Act, a special Court shall be constituted in each of the Presidency Towns of Calcutta, Madras and Bombay, and in such other places in the Territories of the several local Governments as such Governments respectively shall think fit.

Parsee Chief Matrimonial Courts.

XVI. The Court so constituted in each of the Presidency Towns shall be entitled the Parsee Chief Matrimonial Court of Calcutta, Madras or Bombay, as the case may be. The local limits of the jurisdiction of a Parsee Chief Matrimonial Court shall be conterminous with the local limits of the ordinary original Civil jurisdiction of the High Court. The Chief Justice of the High Court, or such other Judge of the same Court as the Chief Justice shall from time to time appoint, shall be the Judge of such Matrimonial Court, and, in the trial of cases under this Act, he shall be aided by eleven Delegates.

Parsee District Matrimonial Courts.

XVII. Every Court so constituted at a place other than a Presidency Town shall be entitled the Parsee District Matrimonial Court of such place. Subject to the provisions contained in the next following Section, the local limits of the jurisdiction of such Court shall be conter-

minous with the limits of the District in which it is held. The Judge of the principal Court of original civial jurisdiction at such place shall be the Judge of such Matrimonial Court, and in the trial of cases under this Act, he shall be aided by seven Delegates.

Power to alter territorial jurisdiction of District Courts.

XVIII. The Local Government may from time to time alter the local limits of the jurisdiction of any Parsee District Matrimonial Court, and may include within such limits any number of Districts under its government.

Certain Districts to be within the jurisdiction of the Chief Matrimonial Court.

XIX. Any District which the Local Government, on account of the fewness of the Parsee inhabitants, shall deem it inexpedient to include within the jurisdiction of any District Matrimonial Court, shall be included within the jurisdiction of the Parsee Chief Matrimonial Court for the Territories under such Local Government where there is such Court.

Court Seal.

XX. A seal shall be made for every Court constituted under this Act, and all decrees and orders and copies of decrees and orders of such Court, shall be sealed with such seal which shall be kept in the custody of the presiding Judge.

Appointment of Delegates.

XXI. The Local Governments shall, in the Presidency Towns and Districts subject to their respective Governments, respectively appoint persons to be Delegates to aid in the adjudication of cases arising under this Act. The persons so appointed shall be Parsees: their names shall be published in the Official Gazette; and their number shall, within the local limits of the ordinary original Civil jurisdiction of a High Court, be not more than thirty, and in Districts beyond such limits not more than twenty.

XXII. The appointment of a Delegate shall be for life.

Power to appoint new Delegates.

But whenever a Delegate shall die, or be desirous of relinquishing his office, or refuse or become incapable or unfit to act, or be convicted of an offence under the Indian Penal Code or other law for the time being in force, then and so often the local Government may appoint any other person being a Parsee to be a Delegate in his stead; and the name of the person so appointed shall be published in the Official Gazette.

Delegates to be deemed public servants.

XXIII. All delegates appointed under this Act, shall be considered to be public servants within the meaning of the Indian Penal Code.

Selection of Delegates under Sections 16 and 17 to be from those appointed under Section 21.

XXIV. The Delegates selected under the sixteenth and seventeenth Sections to aid in the adjudication of suits under this Act shall be taken under the orders of the presiding Judge of the Court in due rotation from the Delegates appointed by the Local Government under the twenty-first Section.

Practitioners in Matrimonial Courts.

XXV. All Advocates, Vakeels, and Attornies-at-law entitled to practise in a High Court shall be entitled to practise in any of the Courts constituted under this Act; and all Vakeels entitled to practise in a District Court shall be entittled to practise in any District Matrimonial Court constituted under this Act.

Court in which suits to be brought.

XXVI. All suits instituted under this Act shall be brought in the Court within the limits of whose jurisdiction the defendant resides at the time of the institution of the suit.

When defendant has left British India.

When the defendant shall at such time have left British India, such suit shall be brought in the Court at the place where the plaintiff and defendant last resided together.

IV.—*Of Matrimonial Suits.*

(a.) For a Decree of Nullity.

In case of lunacy or mental unsoundness.

XXVII. If a Parsee at the time of his or her marriage was a lunatic or of habitually unsound mind, such marriage may at the instance of his or her wife or husband be declared null and void upon proof that the lunacy or habitual unsoundness of mind existed at the time of the marriage and still continues. Provided that no suit shall be brought under this Section if the plaintiff shall at the time of the marriage have known that the respondent was a lunatic or of habitually unsound mind.

In case of nonconsummation owing to physical causes.

XXVIII. In any case in which consummation of the marriage is from natural causes impossible, such marriage may, at the instance of either party thereto, be declared to be null and void.

(b.) For a Decree of Dissolution in case of Absence.

In case of absence for seven years.

XXIX. If a husband or wife shall have been continually absent from his or her wife or husband for the space of seven years, and shall not have been heard of as being alive within that time by those persons who would naturally have heard of him or her had he or she been alive, the marriage of such husband or wife may, at the instance of either party thereto, be dissolved.

(c.) *For Divorce or Judicial Separation.*

On the ground of the wife's adultery.

XXX. Any husband may sue that his marriage may be dissolved, and a divorce granted, on the ground that his wife has, since celebration thereof, been guilty of adultery; and any wife may sue that her marriage may be dissolved, and a divorce granted, on the ground that, since the celebration thereof, her husband has been guilty

On the ground of the husband's adultery, &c.

of adultery with a married or fornication with an unmarried woman not being a prostitute, or of bigamy coupled with adultery, or of adultery coupled with cruelty, or of adultery coupled with wilful desertion for two years or upwards, or of rape, or of an unnatural offence. In every such suit for divorce on the ground of adultery the plaintiff shall, unless the Court shall otherwise order, make the person with whom the adultery is alleged to have been committed a co-defendant, and in any such suit by the husband the Court may order the adulterer to pay the whole or any part of the costs of the proceedings.

Grounds of Judicial separation.

XXXI. If a husband treat his wife with such cruelty or personal violence as to render it in the judgment of the Court improper to compel her to live with him, or if his conduct afford her reasonable grounds for apprehending danger to life or serious personal injury, or if a prostitute be openly brought into or allowed to remain in the place of abode of a wife by her own husband, she shall be entitled to demand a judicial separation.

Suits for divorce or judicial separation.

XXXII. In a suit for divorce or judicial separation under this act, if the Court be satisfied of the truth of the allegations contained in the plaint, and that the offence therein set forth has not been condoned, and that the husband and wife are not colluding together, and that the plaintiff has not connived at, or been accessory to the said offence, and that there has been no unnecessary or improper delay in instituting the suit, and that there is no other legal ground why relief should not be granted, then and in such case but not otherwise, the Court shall decree a divorce or judicial separation accordingly.

Alimony *pendente lite.*

XXXIII. In any suit under this Act for divorce or judicial separation, if the wife shall not have an independent income suf-

ficient for her support and the necessary expenses of the suit, the Court on the application of the wife, may order the husband to pay her monthly or weekly during the suit such sum not exceeding one-fifth of her husband's net income, as the Court, considering the circumstances of the parties, shall think reasonable.

Permanent alimony.

XXXIV. The Court may, if it shall think fit on any decree for divorce or judicial separation, or order that the husband shall, to the satisfaction of the Court, secure to the wife such gross sum, or such monthly or periodical payments of money for a term not exceeding her life as, having regard to her own property (if any), her husband's ability and the conduct of the parties, shall be deemed just, and for that purpose may require a proper instrument to be executed by all necessary parties and suspend the pronouncing of its decree until such instrument shall have been duly executed. In case any such order shall not be obeyed by her husband, he shall be liable to damages at her suit, and further to be sued by any person supplying her with necessaries, during the time of such disobedience, for the price or value of such necessaries.

Payment of alimony to wife or to her trustee.

XXXV. In all cases in which the Court shall make any decree or order for alimony, it may direct the same to be paid either to the wife herself, or to any trustee on her behalf to be approved by the Court, and may impose any terms or restrictions which to the Court may seem expedient, and may from time to time appoint a new trustee, if for any reason it shall appear to the Court expedient so to do.

(*d.*) *For Restitution of Conjugal Rights.*

Suit for restitution of conjugal rights.

XXXVI. Where a husband shall have deserted or without lawful cause ceased to cohabit with his wife, or where a wife shall have deserted or without lawful cause ceased to cohabit with her husband, the party so deserted or

with whom cohabitation shall have so ceased, may sue for the restitution of his or her conjugal rights, and the Court, if satisfied of the truth of the allegations contained in the plaint and that there is no just ground why relief should not be granted, may proceed to decree such restitution of conjugal rights accordingly. If such decree shall not be obeyed by the party against whom it is passed, he or she shall be liable to be punished with simple imprisonment for a term which may extend to one month, or with fine which may extend to two hundred Rupees, or with both.

No suit to be brought to enforce marriage or contract arising out of marriage when husband under sixteen years or wife under fourteen years.

XXXVII. Notwithstanding anything herein before contained, no suit shall be brought in any Court to enforce any marriage between Parsees or any contract connected with or arising out of any such marriage, if, at date of the institution of the suit, the husband shall not have completed the age of sixteen years, or the wife shall not have completed the age of fourteen years.

Suits may be heard with closed doors.

XXXVIII. In every suit preferred under this Act the case shall be tried with closed doors should such be the wish of either of the parties.

Stamps on plaints and petitions.

XXXIX. Every plaint and petition of appeal preferred under this Act shall bear a stamp of thirty-two Rupees, and all other instruments and writings of the kind specified as requiring a stamp in Schedule B to Act No. X. of 1862 (*to consolidate and amend the Law relating to Stamp Duties*) and exhibited in a suit under this Act shall be stamped in accordance with the provisions of the said Act No. X. of 1862.

Provisions of Civil Procedure Code to apply in suits under this Act.

XL. The provisions of the Code of Civil Procedure shall, so far as the same may be applicable, apply to suits instituted uuder this Act.

XLI. In suits under this Act all questions of law and procedure shall be determined by the presiding Judge; but the decision on the facts shall be the decision of the majority of the Delegates before whom the case is tried.

Determination of questions of law and Procedure, and of fact.

XLII. An appeal shall lie to the High Court from the decision of any Court established under this Act, whether a Chief Matrimonial Court or District Matrimonial Court, on the ground of the decision being contrary to some law, or usage having the force of law, or of a substantial error or defect in the procedure or investigation of the case which may have produced error or defect in the decision of the case upon the merits, and on no other ground: Provided that such appeal be instituted within three calendar months after the decision appealed from shall have been pronounced.

Appeal to High Court.

XLIII. When the time hereby limited for appealing against any decree dissolving a marriage shall have expired and no appeal shall have been presented against such decree, or when any such appeal shall have been dismissed, or when in the result of any appeal any marriage shall be declared to be dissolved, but not sooner, it shall be lawful for the respective parties thereto to marry again, as if the prior marriage had been dissolved by death.

Liberty to parties to marry again.

V.—*Of the Children of the Parties.*

XLIV. In any suit under this Act for obtaining a judicial separation or a decree of nullity of marriage, or for dissolving a marriage, the Court may from time to time pass such interim orders and make such provision in the final decree as it may deem just and proper, with respect to the custody, maintenance and education of the children under the age of sixteen years, the marriage of whose parents is the subject of such suit, and may,

Custody of children *pendente lite.*

after the final decree, upon application by petition for this purpose, make from time to time all such orders and provisions with respect to the custody, maintenance and education of such children as might have been made by such final decree, or by interim orders in case the suit for obtaining such decree were still pending.

Orders as to custody of children for after decree.

XLV. In any case in which the Court shall pronounce a decree of divorce or judicial separation for adultery of the wife, if it shall be made to appear to the Court that the wife is entitled to any property either in possession or reversion, the Court may order such settlement as it shall think reasonable to be made of such property or any part thereof, for the benefit of the children of the marriage or any of them.

Settlement of wife's property for benefit of children.

VI.—*Of the Mode of enforcing Penalties under this Act.*

XLVI. All offences under this Act may be tried by any Officer exercising the powers of a Magistrate unless the period of imprisonment to which the offender is liable shall exceed that which such Officer is competent to award under the law for the time being in force in the place which he is employed. When the period of imprisonment provided by this Act exceeds the period that may be awarded by such Officer, the offender shall be committed for trial before the Court of Session.

Cognizance of offences under this Act.

XLVII. If any offence which by this Act is declared to be punishable with fine, or with fine and imprisonment not exceeding six months, shall be committed by any person within the local limits of the ordinary original Civil jurisdiction of the High Court, such offence shall be punishable upon summary conviction by any Magistrate of Police of the place at which such Court is held.

Punishment of offences under this Act committed within local limits of High Court.

XLVIII. All fines imposed under the authority of this Act may, in case of non-payment thereof, be levied by distress and sale of the offender's movable property by warrant under the hand of the Officer imposing the fine.

Levy of fines by distress.

XLIX. In case any such fine shall not be forthwith paid, such Officer may order the offender to be arrested and kept in safe custody until the return can be conveniently made to such warrant of distress, unless the offender shall give security to the satisfaction of such Officer for his appearance at such place and time as shall be appointed for the return of the warrant of distress.

Procedure until return is made to distress warrant.

L. If upon the return of the warrant it shall appear that no sufficient distress can be had whereon to levy such fine, and the same shall not be forthwith paid, or in case it shall appear to the satisfaction of such Officer, by the confession of the offender or otherwise, that he has not sufficient movable property whereupon such fine could be levied if a warrant of distress were issued, any such Officer may, by warrant under his hand, commit the offender to prison, for any term not exceeding two calendar months when the amount of fine shall not exceed fifty Rupees, and for any term not exceeding four calendar months when the amount shall not exceed one hundred Rupees, and for any term not exceeding six calendar months in any other case, the commitment to be determinable in each of the cases aforesaid on payment of the amount of fine.

Imprisonment if no sufficient distress.

VII.—*Miscellaneous.*

LI. Subject to the provisions contained or referred to in this Act, the High Court shall make such rules and regulations concerning the practice and procedure of the Parsee Chief and Dis-

Rules of procedure of Parsee Matrimonial Courts to be made by the High Court.

trict Matrimonial Courts in the Presidency or Government in which such High Court shall be established, as it may from time to time consider expedient, and shall have full power from time to time to revoke or alter the same. All such rules, revocations and alterations shall be published in the Official Gazette.*

Power to invest Chief Executive Officer with powers of Local Government.

LII. The Governor General of India in Council may invest the Chief Executive Officer of any part of British India, under the immediate administration of the Government of India with the powers vested by this Act in a local Government.

Commencement and extent of Act.

LIII. This Act shall commence and take effect on the first day of September 1865, and shall extend to the whole of British India.

SCHEDULE.—(*See Section* 6.)

Date and Place of Marriage.	Names of the Husband and Wife.	Condition at the time of Marriage.	Rank or Profession.	Age.	Residence.	Names of the Fathers or Guardians.	Rank or Profession.	Signature of the Officiating Priest.	Signatures of the Witnesses	Signature of Father or guardian when husband or wife is an infant.

WHITLEY STOKES,
Offg. Asst. Secy. to the Govt. of India,
Home Dept. (Legislative.)

* These rules are published in the *Bombay Government Gazette* of 27th September 1866, and are reprinted in this book at the end of this Act.

JUDICIAL DEPARTMENT.

The following Notification, published in the *Gazette of India,* dated the 9th September last, pages 981 and 982, is republished for general information :—

'No. 1720.

With reference to Section 3 of Act XV. of 1865, the following Table of the degrees of consanguinity and affinity within which Marriage is prohibited among the Parsees, is published for general information :—

TABLE.

A man shall not marry his

1 Paternal grand-father's mother.
2 Paternal grand-mother's mother.
3 Maternal grand-father's mother.
4 Maternal grand-mother's mother.
5 Paternal grand-mother.
6 Paternal grand-father's wife.
7 Maternal grand-mother.
8 Maternal grand-father's wife.
9 Mother or step-mother.
10 Father's sister or step-sister.
11 Mother's sister or step-sister.
12 Sister or step-sister.
13 Brother's daughter or step-brother's daughter, or any direct lineal descendant of a brother or step-brother.
14 Sister's daughter or step-sister's daughter, or any direct lineal descendant of a sister or step-sister.
15 Daughter or step-daughter, or any direct lineal descendant of either.
16 Son's daughter or step-son's daughter, or any direct lineal descendant of a son or step-son.
17 Wife of son or of step-son, or of any direct lineal descendant of a son or step-son.
18 Wife of daughter's son or of step-daughter's son, or of any direct lineal descendant of a daughter or step-daughter.

19 Mother of daughter's husband.
20 Mother of son's wife.
21 Mother of wife's paternal grand-father.
22 Mother of wife's paternal grand-mother.
23 Mother of wife's maternal grand-father.
24 Mother of wife's maternal grand-mother.
25 Wife's paternal grand-mother.
26 Wife's maternal grand-mother.
27 Wife's mother or step-mother.
28 Wife's father's sister.
29 Wife's mother's sister.
30 Father's brother's wife.
31 Mother's brother's wife.
32 Brother's son's wife.
33 Sister's son's wife.

A woman shall not marry her

1 Paternal grand-father's father.
2 Paternal grand-mother's father.
3 Maternal grand-father's father.
4 Maternal grand-mother's father.
5 Paternal grand-father.
6 Paternal grand-mother's husband.
7 Maternal grand-father.
8 Maternal grand-mother's husband.
9 Father or step-father.
10 Father's brother or step-brother.
11 Mother's brother or step-brother.
12 Brother or step-brother.
13 Brother's son or step-brother's son, or any direct lineal descendant of a brother or step-brother.
14 Sister's son or step-sister's son, or any direct lineal descendant of a sister or step-sister.
15 Son or step-son, or any direct lineal descendant of either.
16 Daughter's son or step-daughter's son, or any direct lineal descendant of a daughter or a step-daughter.

17 Husband of daughter or of step-daughter, or of any direct lineal descendant of a daughter or step-daughter.
18 Husband of son's daughter or of step-son's daughter, or of any direct lineal descendant of a son or step-son.
19 Father of daughter's husband.
20 Father of son's wife.
21 Father of husband's paternal grand-father.
22 Father of husband's paternal grand-mother.
23 Father of husband's maternal grand-father.
24 Father of husband's maternal grand-mother.
25 Husband's paternal grand-father.
26 Husband's maternal grand-father.
27 Husband's father or step-father.
28 Brother of husband's father.
29 Brother of husband's mother.
30 Husband's brother's son, or his direct lineal descendant.
31 Husband's sister's son, or his direct lineal descendant.
32 Brother's daughter's husband.
33 Sister's daughter's husband.

NOTE.—In the above table the words "Brother" and "Sister" denote brother and sister of the whole as well as half-blood. Relationship by step means relationship by marriage.

By Order of His Excellency the Governor in Council,

C. GONNE,

Secretary to Government.

Bombay Castle, 8th January 1866.

(From the Bombay Government Gazette 27th September 1866.)

RULES AND REGULATIONS

FOR THE

PARSEE CHIEF AND DISTRICT MATRIMONIAL COURTS IN THE PRESIDENCY OF BOMBAY.

1. All proceedings shall be regulated by the provisions of the Code of Civil Procedure, save so far as such provisions may be varied or modified by the following Rules :—

2. In cases when the plaintiff is seeking for a decree of nullity of marriage, the plaint shall state that no collusion or connivance exists between the plaintiff and the other party to the marriage or alleged marriage, and in cases of dissolution of marriage on the grounds of adultery, that no collusion or connivance exists between the plaintiff and the person alleged to have committed adultery.

(*A form of Plaint is given,* No. *I. in the Schedule.*)

3. The Defendant shall in all cases put in a written statement of his (*or her*) case, and of his or her answer to the material allegations in the plaint, and shall file the same ten days at the least before the day appointed for the hearing of the suit.

(*A form of written statement is given, No. II. in the Schedule.*)

No statement shall be received after such period without special order of the Court; in default, the Court shall be empowered to proceed *ex-parte* on the day appointed for hearing the suit.

4. All plaints, written statements, petitions, and all responsive allegations must be duly verified, and must be duly stamped pursuant to the provisions of Section 39 of Act XV. of 1865, or they will not be received or filed.

5. In cases involving a decree of nullity of marriage, or a decree of judicial separation, or of dissolution of marriage, the defendant shall, in the written statement and answer, state that there is not any collusion or connivance between the defendant and the other party to the marriage.

6. When an answer admitting the fact of a marriage between the parties has been filed, and the husband has appeared in the suit, the wife may proceed to file and *application* for *alimony*, in substance according to the Form III., and a day shall be fixed for hearing such application.

7. After an application for alimony has been filed, a copy thereof shall be served forthwith upon the husband, and within fifteen days after such service he shall file his answer thereto, which shall be subscribed and verified in the manner provided for subscribing and verifying plaints, or in default the Court will proceed *ex-parte.*

8. After the answer of the husband has been filed, the wife may apply to the Court to decree her alimony *pendente Lite,* provided that the wife shall, four days before she so moves the Court, give notice to her husband or to his Agent or Pleader of her intention so to do.

9. The wife, subject to any order as to costs, may, if not satisfied with the husband's answer, apply to have a day fixed for hearing such application, when witnesses may be examined in support of and against such application for alimony.

10. A wife who has obtained a decree of judicial separation in her favour, and has previously filed her application for alimony, may, unless in cases when an appeal to the full Court is interposed, move the Court to decree her permanent alimony; provided that she shall, eight days at least before making any such application, give notice to the husband, his Agent, or to his Pleader, of her intention so to do.

Dated the first of September 1865.

(Signed) M. R. SAUSSE.
" R. COUCH.
" H. NEWTON.
" M. R. WESTROPP.
" H. PENDOCK St. G. TUCKER.
" A. B. WARDEN.
" T. CHISHOLM ANSTEY.
" JANARDUN WASSOODEW.

FORM OF PLAINT FOR DIVORCE.

To,

The JUDGE of the PARSEE CHIEF MATRIMONIAL COURT.

A B

vs.

C B (*and R S as the case may be*).

The day of 18

1. That the Plaintiff was on the day of 18 lawfully married to *C B* at

2. That after his said marriage the Plaintiff lived and cohabited with his said wife at and at and that the Plaintiff and his said wife have had issue of their said marriage, three children, one son and two daughters (*as the case may be*).

3. That on the of 18 and other days between that day and the said *C B* Defendant, at in the committed adultery with *R S*.

4. That in and during the months of January, February, and March 18 the said *C B* Defendant, frequently met the said *R S* at and on divers such occasions committed adultery with the said *R S*.

5. That there is not any collusion or connivance whatever between the Plaintiff and the said Defendant *C B* and *R S*, or either of them in respect of this suit.

The Plaintiff therefore prays that your Lordship will proceed to decree (*here state the relief sought*) and that Plaintiff have further and other relief in the premises as to your Lordship may seem meet.

No. II.

FORM OF ANSWER.

IN THE PARSEE CHIEF MATRIMONIAL COURT.

The day of 18

A B

vs.

C B

1. The Defendant *C B* by *P A* his Pleader, Agent, (*or in person*) saith that she denies that she committed adultery with *R S* as is set forth in the said Plaint.

2. The Defendant further saith that on the day of 18 and on other days between that day and the said *A B* the Plaintiff, at committed adultery with *X Y*, being a married woman, &c.

(*In like manner the Defendant is to state connivance, condonation, or other matters which may be relied on as a ground for dismissing the Petition.*)

3. The Defendant further saith that she is not colluding or conniving with the Plaintiff that he may obtain a decree in this suit, wherefore this Defendant humbly prays:—

That your Lordships will be pleased to reject the prayer of the said Plaint and Decree, &c. &c.

No. III.

APPLICATION FOR ALIMONY.

To,

The Judge of the Parsee Chief Matrimonial Court.

C B

vs.

A B

The day of 18 .

The application of *C B*, Defendant, the lawful wife of *A B* showeth—

1. That the said Plaintiff *A B* has for many years carried on the business of at and from such business derives the net annual income of Rs.

2. That the said Plaintiff *A B* holds Shares of the Railway Company amounting in value to Rs. and yielding a clear annual dividend to him of Rs.

3. That the said Plaintiff *A B* is possessed of made in his said business of to the value of Rs. (*and so on for any other property movable or immovable the husband may possess*).

The Defendant therefore humbly prays that your Lordship will be pleased to allow her such sum or sums of money by way of alimony *pendente Lite* (*or permanent alimony*) as to your Lordship shall seem meet.

THE PARSEE CHATTELS REAL ACT.

LEGISLATIVE DEPARTMENT,

FORT WILLIAM, THE 15TH MAY, 1837.

The following Act passed by the Right Hon'ble the Governor General of India in Council, on the 15th May 1837, is hereby promulgated for General information:—

ACT No. IX. OF 1837.

I. It is hereby enacted, that from the 1st day of June 1837, all immovable property, situate within the Jurisdiction of any of the Courts established by His Majesty's Charter shall, as far as regards the transmission of such property on the death and intestacy of any Parsee having a beneficial interest in the same, or by the last Will of any such Parsee, be taken to be and to have been of the nature of chattels reals and not of freehold.

II. Provided always, that in any suit at Law or in Equity which shall be brought for the recovery of such immovable property as is aforesaid, no advantage shall be taken of any defect of title arising out of the transmission of such property upon the death and intestacy of any Parsee having a beneficial interest in the same or by the last Will of any such Parsee if such transmission took place before the said First day of June 1837, and if such transmission were either according to the Rules which regulate the transmission of freehold property, or else took place with the acquiescence of all persons to whom any interest in that property, would according to the Rules which regulate the transmission of chattels real, have accrued upon the death of such Parsee.

W. H. MACNAGHTEN,

Secretary to the Government of India.

THE PARSEE SUCCESSION ACT.

ACT No. XXI. OF 1865.

The following Act of the Governor-General of India in Council received the assent of His Excellency the Governor-General on the 10th April 1865, and is hereby promulgated for general information:—

An Act to define and amend the Law relating to Intestate Succession among the Parsees.

Premable.

Whereas it is expedient to define and amend the Law relating to Intestate Succession among the Parsees: It is enacted as follows:-

Division of property among widow and children of Intestate.

I. Where a Parsee dies leaving a widow and children, the property of which he shall have died in testate* shall be divided among the widow and children, so that the share of each son shall be double the share of the widow, and that her share shall be double the share of each daughter.

Division of property among widow and children of Intestate.

II. Where a female Parsee dies leaving a widower and children, the property of which she shall have died intestate shall be divided among the widower and such children, so that his share shall be double the share of each of the children.

Division of property among the children of male Intestate who leaves no widow.

III. When a Parsee dies leaving children but no widow, the property of which he shall have died intestate shall be divided amongst the children, so that the share of each son shall be four times the share of each daughter.

IV. When a female Parsee dies leaving children but no

* As to what property a deceased Parsee is considered to have died intestate, see section 25 of the Indian Succession Act.

Division of property amongst the children of female Intestate who leaves no widower.

widower, the property of which she shall have died intestate shall be divided amongst the children in equal shares.

V. If any child of a Parsee intestate shall have died in his or her lifetime, the widow or widower and issue of such child shall take the share which such child would have taken if living at the Intestate's death in such manner as if such deceased child had died immediately after the Intestate's death.

Division of pre-deceased child's share of Intestate's property among the widow or widower and issue of such child.

VI. Where a Parsee dies leaving a widow or widower, but without leaving any lineal descendants, his or her father and mother, if both are living, or one of them if the other is dead, shall take one moiety of the property, as to which he or she shall have died intestate, and the widow or widower shall take the other moiety. Where both the father and the mother of the Intestate survive him or her, the father's share shall be double the share of the mother. Where neither the father nor the mother of the Intestate survives him or her, the Intestate's relatives on the father's side, in the order specified in the first Schedule hereto annexed, shall take the moiety which the father and the mother would have taken if they had survived the Intestate. The next of kin standing first in the same Schedule shall be preferred to those standing second, the second to the third, and so on in succession, provided that the property shall be so distributed as that each male shall take double the share of each female, standing in the same degree of propinquity. If there be no relatives on the father's side, the Intestate's widow or widower shall take the whole.

Division of property when the Intestate leaves a widow or widower, but no lineal descendants.

VII. When a Parsee dies leaving neither lineal descendants nor a widow or widower, his or her next of kin, in the order set forth in the second Schedule hereto annexed, shall be entitled to succeed to

Division of property when the Intestate leaves neither widow nor widower nor lineal descendants.

the whole of the property as to which he or she shall have died intestate. The next of kin standing first in the same Schedule shall always be preferred to those standing second, the second to the third, and so on in succession, provided that the property shall be so distributed as that each male shall take double the share of each female standing in same degree of propinquity.

Exemption of Parsees from certain part of the Indian Succession Act, 1865.

VIII. The following portions of the Indian Succession Act 1865, shall not apply to Parsees (that is to say) the whole of Part III, the whole of Part IV. excepting Section twenty-five, the whole of Part V. and Section forty-three.

THE FIRST SCHEDULE.

(1.) Brothers and sisters, and the children or lineal descendants of such of them as shall have predeceased the Intestate.

(2.) Grandfather and grandmother.

(3.) Grandfather's sons and daughters, and the lineal descendants of such of them as shall have predeceased the Intestate.

(4.) Great-grandfather and great-grandmother.

(5.) Great-grandfather's sons and daughters and the lineal descendants of such of them as shall have predeceased the Intestate.

THE SECOND SCHEDULE.

(1.) Father and mother.

(2.) Brothers and sisters * and the lineal descendants of such of them as shall have predeceased the Intestate.

(3.) Paternal grandfather and paternal grandmother.

(4.) Children of the paternal grandfather, and the lineal descendants of such of them as shall have predeceased the Intestate.

---

* *Memo. by the Secretary to the Parsee Law Association.*—**This is intended for Brothers and Sisters by the father's side. Brothers and Sisters by the mother's side are separately specified in item 7 of this Schedule.**

(5.) Paternal grandfather's father and mother.

(6.) Paternal grandfather's father's children, and the lineal descendants of such of them as shall have predeceased the Intestate.

(7.) Brothers and sisters by the mother's side, and the lineal descendants of such of them as shall have predeceased the Intestate.

(8.) Maternal grandfather and maternal grandmother.

(9.) Children of the maternal grandfather, and the lineal descendants of such of them as shall have predeceased the Intestate.

(10.) Son's widow, if she have not re-married at or before the death of the Intestate.

(11.) Brother's widow, if she have not re-married at or before the death Intestate.

(12.) Paternal grandfather's son's widow, if she have not re-married at or before the death of the Intestate.

(13.) Maternal grandfather's son's widow, if she have not re-married at or before the death of the Intestate.

(14.) Widowers of the Intestate's deceased daughters, if they have not re-married at or before the death of the Intestate.

(15.) Maternal grandfather's father and mother.

(16.) Children of the maternal grandfather's father, and the lineal descendants of such of them as shall have predeceased the Intestate.

(17.) Paternal grandmother's father and mother.

(18.) Children of the paternal grandmother's father, and the lineal descendants of such of them as shall have predeceased the Intestate.

WHITLEY STOKES.

Offg. Asst. Secy. to the Govt. of India.

Home Dept. (Legislative.)

પારસી લોકોના ધારા

ગુજરાતી તરજુમા તથા સરેહ સાથે.

પારસી લોકોના લગન તથા તલાકનો ધારો.

સને ૧૮૬૫ નો આકટ નંબર ૧૫ મો.

હીંદુસ્તાનના ગવરનર જનરલ ઇન કાંઊનસીલનો હેઠલ ટાંકેલો આકટ તા૦ ૭ મી એપરેલ સને ૧૮૬૫ ને દીને નામદાર ગવરનર જનરલે બાહલ રાખ્યો તે સરવે લોકોની જાણને માટે અતરે પ્રસીધ કરચોછે.

પારસી લોકોના લગન તથા તલાક બાબેના ધારા મુકરર કરવા તથા સુધારવા બાબદનો આકટ, અથવા કાએદો.

ખોલાસો. પારસીઓમાં લગન તથા તલાક બાબેનાં ધારા મુકરર કરવા તથા સુધારવાની જરૂરીઆત વીશે પારસી ટોલાએ અરજ કીધીછે, તેથી તથા તેવા ધારાને એ ટોલાના રેવાજને મલતા કરવાની અગતછે, માટે હેઠલ લખેઆ પ્રમાણેનાં કાએદા બાંધેઆમાં આવેછે તેની વીગત.

બાબ ૧ લો—પ્રથમ (નીયમો.)

ટુંકું નામ. ૧. આ આકટને "સને ૧૮૬૫ નો પારસીઓના લગન તથા તલાક બાબેનો આક્ટ" કેહેવો.

અરથની કલમ. વચન. ૨. આ આક્ટ મધેની હરેક બાબદ અથવા તેની સંગાથે સંબંધ રાખનારી આગલ પાછલની હરેક બીનાથી ઊલટું કાંઇબી લખેલું નહી હોએતો, એક વચનના શબદોમાં અનેક વચનનાં તથા અનેક વચનનાં શબદોમાં એક વચનનાં શબદો ગણવા.

"પ્રીશટ" અથવા અંધેઆરૂનો અરથ એજે પારસીનો ધરમગુરૂ,
"અંધેઆરૂ." અને તેમાં દશતુરો તથા મોબેદોનેબી ગણવા.

"લગન" એટલે જે આ આકટ ચાલુ થવા અગાઊ ઇઆ ચાલુ
લગન. થવા પછી પારસીઓમાં થાએલાં લગન.

"ખાવંદ" અને "ઓરત" એટલે જે પારસી ખાવંદ તથા પારસી
"ખાવંદ" તથા "ઓરત." ઓરત હેવું શમજવું.

"કલમ." "કલમ" એટલે જે આ આકટની કલમ.

"ચીફ જશટીસ." "ચીફ જશટીસ" એ શબદમાં વડા જડજનેબી ગણવો.

"કોરટ" એટલે જે આ આકટ પ્રમાણે સ્થાપેલી કોરટ અથવા
"કોરટ." અદાલત.

"બ્રીટીશ ઇંડીઆ" એટલે જે "હીંદુસ્તાનનો રાજકારોબાર વધારે સારી રીતે ચલાવવા બાબેનો આકટ"
"બ્રીટીશ ઇંડીઆ." હેવા નામથી નામદાર રાણી વીકટોરીઆના રાજના ૨૧) માં તથા ૨૨) માં વરશમાં પસાર થાએલા આંક ૧૦૬ વાલા "સ્ટાટયુટ" અથવા પારલામેંટે પસાર કરેલા કાએદાથી જે મુલકો નામદાર રાણીનાં અથવા તેનાં વારસોના સવાધીનમાં હાલ આવેલાંછે અથવા હવે પછી આવે તે મુલકોને સમજવાં.

અને બ્રીટીશ ઇંડીઆના હરએક ભાગમાં જાંહાં આ આકટ અમલમાં આવે તાંહાં "એલાકેદાર સરકાર"
"એલાકેદાર સરકાર." એટલે જે જે શખસને હીંદુસ્તાનના તેવા ભાગમાં રાજકારોબારી હકુમત ચલાવવાનો અખતીઆર મલેલો હોએ તે શખસ, અથવા એવા ભાગ જારે હીંદુસ્તાનના ગવરનર જનરલ ઇન કાઊનસીલનાં પોતાના ખાશ અમલ તલે હોએ તારે તાંહાં જે શખસ વડો રાજકારોબારી અમલદાર હોએ તે, અથવા આ આકટથી એલાકેદાર સરકારને આપેલી સતા ચલાવવાનો; ઊપલા અમલદારને જારે અખતીઆર હોએ તારે તે અમલદાર સમજવો.

"હાઈકોરટ" એટલે જે તેવા ભાગ ખાતેની અપીલની સઊથી
"હાઈકોરટ." વડી દીવાની અદાલત સમજવી.

બાબ ૨ જો–પારસી લોકોનાં પોતપોતામાં લગન વીશે.

૩.આ આકટ ચાલુ થવા પછી (પારસીલોકોમાં પોતપોતા વચ્ચેનાં)
પારસી લગનો ઊશતવાર ગણવા માટે જરૂરીઅતની શરતો.
કોઇપિણ લગન ઊશતવાર અથવા દરોશત ગણવાં નહી, કે જે માહેલાં લગન કરનારાંઓ એક એક તરફ લોહીની અથવા ખેશીપણાંની એવી કોઇબી સગાઇ ધરાવતાં હોએ કે જે સગાઈ અથવા ખેશીપણામાં લગન કરવા વીશે હીંદુસ્તાનના ગવરનર જનરલ ઇન કાઊનસીલે ઘટતી ચોકસી કીધા પછી મનાઈ કીધી હોએ અને તેનો કોઠો ઇંડીઆના "ગેજટ" મધે છપાવી પ્રગટ કરયો હોએ; તથા તે લગન હરએક પારસી અંધેઆરૂ પાસે "આસીરવાદ" નામનાં પારસીઓના રીવાજ અથવા ક્રીઆ તે કીરીઆ કરનારા અંધેઆરૂ ઊપરાંત બીજા બે પારસી શાખશીઓની હજુર કરાવી નહી હોએ, તો તે લગન ઊશતવાર ગણવાં નહી; તથા હરએક પારસી (મરદ અથવા ઓરત) જણે એકવીસ વરસની ઊમર પુરી કીધી નહી હોએ તેનાં લગન કરવા સારૂ તેનાં અથવા તેણીના બાપ અથવા વાલીની રજા પ્રથમ લીધા વીનાં લગન કીધાં હોએ તો તે લગન દુરશત અથવા ઊશતવાર ગણવાં નહી.

(શરેહ).—આ અગતની તથા મુખ્ય કલમ મુજબ પારસીઓ વચ્ચે એક બીજામાં થતાં હરએક લગન વીશે હેવું ફરમાવેલુંછે કે નીચે ટાંકેલા કરાર અથવા શરત મુજબ જે લગન થાએ તે શીવાએ બીજા કોઈ લગનને ઊશતવાર અથવા દરોશત ગણવાં નહી. તે શરત અથવા કરારની વીગત—

૧. પારશી લોકોનાં રેવાજ પ્રમાણે જે જે સગાઇમાં એક બીજા સંગાથે પરણવાની મનાઇછે, તે સગાઇઓમાં લગન કરવાં નહી. એ સગાઇની ટીપ આએ આકટની પછવાડે છાપી પ્રગટ કીધીછે તે જુવો.

૨. આસીરવાદની ક્રિઆથી તે લગનની ક્રિઆ કરાવવી.

૩. તે ક્રિઆ અંધેઆરૂં ઇઆને દશતુર અથવા મોબેદ પાસેજ કરાવવી. એક અંધેઆરૂ એ ક્રિઆ કરે તો તે પણ બશછે.

૪. તે ક્રિઆ બે પારસી શાખસીઓની હજુર કરવી.

૫. જો પરણતા છોકરા અથવા છોકરીની ઉમર ૨૧) વરસથી ઓછી હોએ તો તેહેનાં બાપ અથવા વાલીની રજા લેવી.

પારસી પારસીઓ વચે એકબીજામાં જે લગન થાએ તે ઉપલી સરતો પ્રમાંણે થાએ તોજ તે લગન ઉશાતવાર, દરોશાત અથવા હકદાંર ગણાએ અને એ માહેલી એક ઈઆ વધારે શરતોને પડતી મેલીને બાકીની શરતો પ્રમાંણે લગન કીધાં હોએ તો તે લગન ઉશાતવાર ગણાએ નહી.

તલાક લીધા વીના પેહેલી ઓરત અથવા ખાવંદની હઈઆતીમાં બીજી વાર થાએલા લગન હરાંમ.

૪. આ આક્ટ ચાલુ થવા પછી કોઇબી પારસી (મરદે અથવા ઓરતે) પોતાની ઓરત અથવા ખાવંદની હઇઆતીમાં, આગલ ચાલતાં ઠરાવ્યુંછે તે પ્રમાણે કોરટનાં હુકમથી કાએદાશર તલાક લીધા વીના કોઈબી લગન કરવાં નહી; અને આ કલમથી ઊલટી રીતે કરેલાં હરએક લગન રદ બાતલછે.

બીજી ઓરત અથવા બીજો ખાવંદ કરવાની સજા.

૫. હરએક પારશી (મરદ અથવા ઓરત) જે આ આક્ટ અમલમાં આવ્યા પછી પોતાની ઓરત અથવા ખાવંદની હઇઆતીમાં, તે ઓરત અથવા ખાવંદથી કાએદાસર તલાક મેલવ્યા વગર લગન કરશે, તે પારસી (મરદ અથવા ઓરત) "ઇંડીયન પીનલકોડ" (ઇઆને હીંદુસ્થાંનના ફોજદારી ધારા) ની ચારશો ને ચોરાંણુ તથા ચારશો ને પંચાંણુંમી કલમ મધે, ખાવંદ અથવા ઓરતની હઇઆતીમાં ફરીથી પરણવાનાં અપરાધને માટે જે શીખસા ઠરાવીછે, તે શીખશાને લાએક થશે.

(શરેહ).—એક ખાવંદ પોતાની ઓરતની હઈઆતીમાં અથવા એક ઓરત પોતાનાં ખાવંદની હઈઆતીમાં બીજીવાર પરણવા ચાહેતો આએ કાએદાનાં ચોથા બાબમાં ઠેરવેલા સબબો ઉપરથી તલાક લેવાની કોરટમાં ફરીઆદી માંડી તથા તલાક લઈને પછી તેનાથી ફરીથી લગન થાએ. પણ એ રીતે કાએદાશર તલાક મેલવ્યા વગર અગરજો કોઈબી પારસી મરદ અથવા ઓરત બીજીવાર લગન કરેતો તે મરદ અથવા ઓરત "પીનલકોડ" ની ૪૯૪ તથા ૪૯૫ મી કલમ મુજબ તકશીરવાર થાએ અને દંડ તથા સાત વરસ સુધી બંદીખાનાની સજાને લાએક થાએ, અને જે જરતોશતી મરદ ઈઆ ઓરત પોતાનાં પેહેલીવાર થાએલા લગન છુપાવીને પોતાનાં ખાવંદ અથવા ઓરતની હઈઆતીમાં તલાક લીધા વીનાં બીજીવાર લગન કરશે તે ધણી દંડ તથા દશ વરસ શુધી કેદની શજાને લાએક થશે.

૬. આ આક્ટ ચાલુ થવા પછી દરએક લગન થાએ તારે તે

લગનની સરટીફીકેટ તથા નોંધ.

લગનની ક્રીઆ થઈ રેહેવા પછી ક્રીઆ કરનાર અંધેઆરૂએ આ આક્ટ સાથે આપેલા "શીડીયુલ" માહેલા ફારમ પ્રમાંણે લગનની "સરટીફીકેટ" તુરત આપવી. તે સરટીફીકેટ ઊપર મજકુર અંધેઆરૂએ તથા લગન કરનાર ધણી ધણીઆંણીએ અથવા જો તેવો મધેથી જે કોઇએ એકવીસ વરસની ઊમર પુરી કીધી નહી હોએતો તેહેનાં મા બાપ અથવા વાલીઓએ તથા લગનને વખતે હાજર રહેલા બે શાખસીઓએ શહી કરવી; અને તાર પછી ખાવંદની પાશેથી લગનની ફી અથવા દશતુરીનાં બે રૂપીઆ લઇને તે દશતુરીની સાથે મજકુર અંધેઆરૂએ ઊપલી સરટીફીકેટને જે જગોએ લગન થયાં હોએ તે જગોનાં રેજીશટરાર ઊપર નોંધવા સારૂ મોકલવી. રેજીશટરારે તે સરટીફીકેટ તથા ફી લઇને એ કાંમને માટે એક નોંધની ચોપડી, જે તેણે રાખવી જોઇએ, તેમાં તે સરટીફીકેટ નોંધવી, તથા તે ફી પોતાની પાશે રાખવાનો રેજીશટરારને હકછે.

(શરેહ).—ઉપલી કલમમાં લગનોની સરટીફીકેટો આપવા તથા તે સરટીફીકેટો ઉપર સહી કરાવીને રેજીશટરારને તાંહાં નોધાવવા ફરમાવ્યુંછે. હેમાં જે જે બીના ઓ લખીછે તે વીશે એટલુંજ જણાવવાની અગતછે કે એ પ્રમાંણે લગન નોધવવાની ફરજ ઉપલી કલમમાં લગનની ક્રીઆ કરનાર મોબેદને માથે નાખીછે. તે મુજબ લગનની ક્રીઆ કરનાર મોબેદે લગન કીધા પછી તરત કરવું અને લગન થયા પછી સરટીફીકેટ બનાવવા અથવા તે ઉપર સહી લેવા અથવા તેને નોધાવવામાં કસી ઢીલ કરવી નહી. અગરજો એ બાબદમાં દરેક અંધેઆરૂ ગફલત કરે અને લગનની શરટીફીકેટ કાએદા મુજબ તઈઆર કરીને રજીશટરારને તાંહાં નહી નોંધાવે તો ૧૦ મી કલમથી તે અંધેઆરૂ તરણ મહીનાં શુધી કેદ અથવા રૂ ૧૦૦) સુધી દંડની સજાને લાએક થાએ.

૭. આ આકટની મતલબોને માટે એક રેજીશટરારને ઠરાવવો.

રેજીશટરારની નેમણુક.

જે ધણી ૧૮૬૪ ના ૧૬ માં (ઇઆને ખત પતરો નોધવા બાબેનાં) આક્ટ પ્રમાંણે રેજીશટરાર ઠરેલો હોએ તેહેને (અથવા બીજા હરેક ધણીને) ઠેરવવો. હાઈકોરટનાં શીરશતાનાં અસલ દીવાંની એલાકાની હદમાં રેજીશટરારની નેમણુક તે કોરટનાં ચીફ જશટીસે કરવી, તથા તે હદની બાહેર એલાકેદાર સરકારે નેમણુક કરવી. હેવી રીતે ઠરેલા દરએક રેજીશટ-

રારને તેને ઠરાવનાર ચીફ જશટીશ અથવા એલાકેદાર સરકાર બરતરફ કરી શકે.

(શરેહ).—"હાઈકોરટનો શીરસતાનો અસલ દીવાંની એલાકો" એ શબદો જાંહાં જાંહાં આવેલાછે તાંહાં તાંહાં આગલી શુપરીમ કોરટનો એલાકો શમજવો.

લગનની નોંધ પ્રજાને જોવા માટે ખુલલી રાખવી.

૮. છઠી કલમમાં જણાવેલી લગનની નોંધની ચોપડી સરવે વાજબી વખતે લોકોને જોવા દેવા શારૂં ખુલ્લી રાખવી અને તે નોંધ માહેથી રેજીશટરારની શહી શાથેનો ઈનિતેખાબ હરેક શખસ માંગેતો રેજીશટરારે તેહેવા દર એક ઈનિતેખાબને માંગનાર પાસેથી રૂપીઆ બેની ફી લઇને તે આપવો. હેવી દરએક નોંધને તે માહે લખી જણાવેલી બાબદોની સચાઇનાં પુરાવા લેખે ગણવી.

ચોથી કલમથી ઉલટી રીતે લગન કરનારને સજા.

૯. હરએક અંધેઆરૂ જાંણીબુજીને તથા પોતાની રાજી ખુશીથી ચોથી કલમથી ઊલટી રીતે તથા એ કલમ તોડીને હરએક લગનની કીરીઆ કરેતો તે અંધેઆરૂ ઊપર એ તકશીર શાબેત થવાથી તેને છ મહીના સુધીના સાદી રીતે કેદખાનાંની અથવા બશો રૂપીઆ શુધીના દંડની અથવા એ બેહુ શીખશા થાએ.

(શરેહ).—ઈઆને હરેક જરતોશતીની ઓરત અથવા ખાવંદ હઈઆતછે અને તેહેને કોરટથી તલાક મલી નથી હેવું જાણીઆ છતાં જે અંધેઆરૂ બીજીવાર લગન કરનારનાં લગનની કીરીઆ કરશે તેને ઉપલી શીખસા મલશે.

છઠી કલમમાં ફરમાવેલી બાબદો વીશે અંધેઆરૂની ગફલતને માટે શીખશા.

૧૦. હરએક અંધેઆરૂ છઠી કલમમાં જણાવેલી પોતાને લગતી ફરજો માહેલી હરએક ફરજ બજાવવામાં જો ગફલત કરેતો એ બીનાં પુરવાર થવાથી એવી દરએક ગફલતના અપરાધને માંટે તે ત્રણ મહીનાં શુધીનાં શાદાં કેદખાંનાની અથવા એકશો રૂપીઆ શુધીના દંડની અથવા એ બેહુ શીખશાને લાએક થાએ.

(શરેહ).—જુવો ઉપલી કલમ ૬ ઠી.

૧૧. બીજા જે જે ધણીને મજકુર શરટીફીકેટ ઊપર શહી

સરટીફીકેટ ઉપર શહી તથા શાખ નહી કરવાની શીખશા.

અથવા શાખ કરવા માંટે છઠી કલમમાં ફરમાવેલુંછે, તે ધણી જો જાંણીબુજીને તેમ નહી કરે અથવા તેમ કરવામાં ગફલત કરેતો એ તકશીર પુરવાર થવાથી તેહેવા દરએક અપરાધને માટે એકશો રૂપીઆ શુધીનાં દંડની શીખશાને લાએક થાએ.

ખોટી શરટીફીકેટ બનાવવા ઈત્યાદી તકશીરની સીખશા.

૧૨. હરએક શખ્સ હેવી કોઈ લિગનની સરટીફીકેટ બનાવે અથવા તે ઊપર સહી કરે અથવા શાખ કરે, કે જે સરટીફીકેટમાં ખોટી બીનાં લખેલી હોય, તથા જે બીનાં ખોટીછે હેવું તે જાંણતો અથવા માનતો હોએ, અથવા જે બીનાં ખરીછે હેવું તે જાણીયા વગર તે ઊપર શહી કરે તો તે ધણી "ઇંડીઅન પીનલકોડ" (ઇઆને હીંદુસ્તાનના ફોજદારી ધારા) માં જણાવેલા ખોટા દશતાવેજ બનાવવાનો તકશીરવાર થયો એમ ગણવું, અને તેનાં ઊપર તે તકશીર શાબેત થવાથી મજકુર ધારાની ચારસો ને છાશટમી કલમમાં ફરમાવેલી શીખશાને તે લાએક થાએ.

(શરેહ).—જે સખસ લગનની હરેક ખોટી શરટીફીકેટ બનાવે અથવા જે શરટીફીકેટમાં કાંઈબી ખોટી હકીકત લખેલી હોએ તેનું ખોટાપણું જાણીયા છતાં તે ઉપર હરેક શખસ સહી અથવા શાખ કરે તે ખોટા દશાતાવેજ બનાવવાની તકશીરમાં આવે અને તેનાં ઉપર એ તકશીર શાબેત થયાથી "પીનલકોડ" ની ૪૬૬ મી કલમમાં ફરમાવ્યા મુજબ સાત વરસ શુધીની શખત મજુરી સાથે કેદ તથા દંડની સજાને લાએક થાએ.

સરટીફીકેટ નોંધવાની ગફલત કરવાનો શીખશા.

૧૩. હરએક રેજીશટરાર છઠી કલમમાં ફરમાવ્યા પ્રમાંણે મજકુર સરટીફીકેટને નહી નોંધે તો તેને એક વરસ શુધીનાં સાદાં કેદખાનાંની અથવા એક હજાર રૂપીઆ શુધીનાં દંડની અથવા એ બેહુ શીખશા કરવી.

નોંધ છુપાવવા, અથવા નાશ કરવા, અથવા ફેરવવાની શીખશા.

૧૪. હરએક શખ્સ મજકુર નોંધને કોઈબી રીતે છુપાવે, અથવા તેનો નાશ કરે, અથવા દગાબાજીથી ઇઆ તરકટથી તેમાં કાંઈબી ફેરફાર કરે, તો ઇંડીઅન પીનલકોડ (ઇઆને હીંદુસ્તાંનના ફોજદારી ધારા) માં જે બે જાતની કેદની શીખશા ફરમાવીછે તેમાંની હરેક

જાતની બે વરશ શુધીની શીખશાને તે શખશ લાએક થાએ તથા અગર્જો હરેક રેજીશટરાર પોતે હેવી તકશીર કરેતો તે પાંચ વરશની મુદત શુધીની શીખશાને તથા તે ઊપરાંત રૂપીઆ પાંચશો સુધીનાં દંડને લાએક થાએ.

બાબ ૩ જો—“ પારસી માટરીમોનીઅલ કોરટ ” (ઈઆને પારસી લોકોનાં લગન બાબે છાંડણુ કરનારી કોરટ) વીશે.

આ આકટ પ્રમાંણે ખાશ કોરટની સ્થાપણ.

૧૫. આ આકટ પ્રમાંણે મુકદમાંઓ સાંભલવા માટે કલકતા, મધરાજ, અને મુંબઈ ઈલાકાનાં દરએક મુખીઅ શેહેરમાં તથા જુદી જુદી ઈલાકેદાર સરકારોનાં ઈલાકામાં બીજાં જે શેહેરોમાં તે સરકાર દુરશત વીચારે તાંહાં એક ખાસ કોરટ સ્થાપવી.

પારસી ચીફ માટરીમોની અલ કોરટો.

૧૬. હરએક પ્રેશીડેનશીનાં મુખીઅ શેહેરમાં એ પ્રમાંણે સ્થાપેલી કોરટ જે શેહેરમાં હોએ તે શેહેરનાં નાંમ પ્રમાંણે તેને કલકતા, મધરાજ અથવા મુંબઈની “ પારસી ચીફ માટરીમોનીઅલ કોરટ ” એવું નાંમ આપવું. હાઈ કોરટના શીરશતાના અસલ દીવાંની ઈલાકાની જે હદ હોએ તેજ હદને તે શેહેરની “ પારસી ચીફ માટરીમોનીઅલ કોરટ ” ની હદ ગણવી. હાઈ કોરટના ચીફ જશટીશ પોતે અથવા તેજ કોરટના જે કોઈ જડજને ચીફ જશટીશ વખતે વખત ઠરાવે તે જડજે એ “માટરીમોનીઅલ કોરટ” ના જડજનો હોધો ચલાવવો; અને આ આકટ પ્રમાંણે મુકદમાઓની તપાસમાં તેને અગીઆર “ડેલીગેટસ” (ઈઆને પરતીનીધી) ની મદદ આપવી.

(શરેહ).—એ અગીઆર ડેલીગેટસ એક “ જુરી ” ની માફક કામ કરે.

પારસી ડીસટરીકટ માટરીમોનીઅલ કોરટો.

૧૭. એજ પ્રમાંણે દરએક ઇલાકાના મુખીઅ શેહેરો સીવાએ બીજી હરએક જગામાં સ્થાપેલી એવી કોરટને તે જગાની “પારસી ડીસટરીકટ માટરીમોનીઅલ કોરટ” એવું નાંમ આપવું. હેઠલ ટાંકેલી કલમમાં જે જે બંદો-

બશત કીધાછે તે મુજબ જે જીલ્લામાં તે કોરટ ભરી હોએ તે જીલ્લાની જે હદ હોએ તેજ હદને તે જીલ્લાની એ કોરટના ઇલિકાની હદ ગણવી. તે જગોનાં અસલ દીવાંની ઇલાકાની મુખીઅ કોરટના જડજે એ માટરીમોનીઅલ કોરટના જડજનો હોધો ચલાવવો તથા આ આકટ પ્રમાંણેનાં મુકદમાઓની તપાસમાં તેને સાત "ડેલીગેટસ"ની મદદ આપવી.

જીલ્લાની કોરટોના ઇલાકાની હદમાં ફેરફાર કરવાનો અખતીઆર.

૧૮. હરએક "પારસી ડીસટરીકટ માટરીમોનીઅલ કોરટ"નાં ઇલિકાની તે ઠેકાણાંની હદમાં વખતે વખત ફેરફાર કરવાનો તથા પોતાના અમલ તલેનાં બીજા જીલ્લાઓને તે હદમાં દાખલ કરવાનો ઇલાકેદાર સરકારને અખતીઆરછે શહી.

કેટલાક જીલ્લા ચીફ માટરીમોનીઅલ કોરટોની હકુમતમાં રાખવા.

૧૯. જે કોઇ જીલ્લામાં પારસી રેહેવાસીઓની જુજ વસતી હોવાને લીધે તે જીલ્લાને "ડીસટરીકટ માટરીમોનીઅલ કોરટ"નાં ઇલાકાની હદમાં ગણવાનું તે ઇલિકેદાર સરકારને મુનાશેબ નહીલાગેતો તે જીલ્લાને એવે ઠેકાંણેની સરકારની સરહદમાં જાંહાં "પારસી ચીફ માટરીમોનીઅલ કોરટ" હોએ તે કોરટના ઇલાકાની હદમાં દાખલ કરવો.

(શરેહ)—આએ કલમની સરત પ્રમાંણે થાણા, કલેઆણી, અને હેવાજ બીજા મુકામોનાં રેહેવાસી પારસીઓનાં લગન તથા તલાક સંબંધી મુકદમાનાં ફેસલા મુંબઇની "પારસી ચીફ માટરીમોનીઅલ કોરટ" મધે થાઈ શકે.

કોરટની મોહોર.

૨૦ આ આકટ પ્રમાંણે સ્થાપેલી દરએક કોરટને માંટે એક મોહોર બનાવવી; તથા તેવી કોરટના સઘલા હુકમનામાં અને હુકમો ઊપર તથા હુકમનામાની અને હુકમોની નકલો ઊપર તે મોહોર કરવી, અને તે કોરટ મધે બીરાજનાર જડજના કબજામાં તે મોહોર રાખવી.

"ડેલીગેટસ" ની નેમણુક.

૨૧. ઇલાકેદાર સરકારે પોતપોતાના તાબા હેઠલનાં ઇલાકાના મુખીઅ શેહેરો તથા જીલ્લાઓમાં આ આકટ

પ્રમાંણે ઊભા થતા મુકદમાઓનો ફેસલો કરવામાં મદદ આપવા શારૂં "ડેલીગેટસ" મુકરર કરવા. એ પ્રમાંણે મુકરર કરેલા શખસો પારસી હોવા જોઇએ, તેઓના નામોને સરકારી ગેજેટમાં છાપી જાહેર કરવાં, તથા તેઓની શંખીઆ હરેક હાઈ કોરટના શીરસતાના અસલ દીવાંની અમલની હદમાં તીસથી વધારે રાખવી નહી, તથા તે હદની બાહેરનાં જીલ્લાઓમાં વીસથી વધારે રાખવી નહી.

(શરેહ).—આગલા વખતમાં પારસી લોકોનાં લગન અને તલાકને લગતા ઘરગતુ મુકદમાંઓનો ઇનસાફ પારસીની પંચાએતના અકાબરો કરતા હતા. હમણાં સરકારે એ સતા પંચાએતને આપવાને મુનાશેબ જાણીલું નથી, તોપણ પારસીઓની સંસારી હાલત તથા તેઓનાં રેવાજોની માહીતગારી ધરાવનારા ગ્રહસ્થોની ઇનસાફનાં કામમાં મદદ લેવા સારૂ શરકારે આએ આકટની શોલમી તથા શતરમી કલમમાં હેવો બંદોબશત કીધોછે કે કોરટમાં પારસીઓનાં લગન અને તલાક સંબંધી મુકદમાંઓ આવે ત્યારે તે મુકદમાંની તપાસમાં જડજને મદદ કરવા સારૂં પારસી ગ્રહસ્થોને ચુંટી કાહાડીને બોલવવા, કે જે ગ્રહસ્થો જડજની સાથે બેસીને ઇનસાફનાં કામમાં મદદ કરે; તેઓને "પારસી ડેલીગેટસ" હેવું નામ આપવામાં આવ્યુંછે તથા તેઓની નેમણુક સરકારી ગેજેટમાં છપાવી પ્રગટ કરવાની સતા સરકારને આપ્યામાં આવીછે.

નવા ડેલીગેટસ ઠરાવવાનો અખતીઆર.

૨૨. હરેક ડેલીગેટને તેની જીંદગી શુધી મુકરર કરવો, પણ જારે એક ડેલીગેટ મરણ પાંમે અથવા પોતાનો હોધો છોડવા માંગે, અથવા કાંમ ચલાવવાને ના પાડે અથવા અશકત ઇઆ નાલાએક થાએ અથવા "ઇંડીઅન પીનલકોડ" (ઇઆને હીંદુસ્થાનના ફોજદારી ધારા) પ્રમાંણે ઇઆ તે વખતે ચાલતા બીજા હરએક ધારા પ્રમાંણે હરેક ગુનાહને માંટે તે તકશીરવાર ઠરે, તેહેવી દરએક વેલાએ તેની બદલીએ ઈલાકેદાર સરકાર હરએક બીજો શખસ જે પારસી હોએ તેને ડેલીગેટ મુકરર કરે શહી, અને એ પ્રમાંણે મુકરર કરેલા શખસનું નામ સરકારી ગેજેટમાં છપાવી પ્રગટ કરે શહી.

ડેલીગેટસને સરકારી નોકર જાંણવા.

૨૩. આ આકટ પ્રમાણે ઠરાવેલા સઘલા ડેલીગેટસને "ઇંડીઅન પીનલકોડ" (અથવા હીદુસ્તાંનના ફોજદારી ધારા) માં કરેલા અરથ પ્રમાંણે સરકારી નોકર ગણવો.

(શરેહ).—મજકુર "પીનલકોડ" માં સરકારી નોકરો અથવા હોધેદારો બાબે કેટલાએક બંદોબસ્ત કીધાછે. સરકારી નોકરોએ શી રીતે વરતવું, તથા કેહેવી ચાલ ચલાવવી, તે બાબે એ ધારામાં કેટલીક કલમો ઠરાવીછે, જેમાં તેઓને માથે કેટલોએક જોખમ નાખ્યોછે, તથા તેથી ઉલટા ચાલવાની સજા પણ એજ કાએદા મધે વીસતારીને લખીછે. જેમકે સરકારી નોકરોએ લાંચ રૂશવત લેવી નહી, તેઓએ ભેટ સોગાત લેવી નહી, તેઓએ લાગવગવાલાને આધીન થવું નહી, એવા નીયમ પીનલકોડમાં ઠરાવ્યાછે. હવે પારસી લોકોનાં ધારાની ઉપલી કલમમાં લખ્યું છે કે ડેલીગેટસને "પીનલકોડ" પ્રમાણે સરકારી નોકર ગણવા તેની મુલ મતલબ એટલીજ છે કે ઉપલા સઘલા નીયમો ડેલીગેટસ ઉપર લાગુ પાડવા તથા તેઓએ બીજા સરકારી નોકરોની મીસાલે મજકુર નીયમોને તાબે થવું. અગરજો ડેલીગેટસ વીશે આવી રીતે બંદોબસ્ત કીધો નહી હતે, તો તેઓ જો લાંચ રૂશવત લીએ ઇઆ ધારાથી બીજી કાઇબી ઉલટી ચાલ ચલાવેતો તેઓને બરાબર પુછી શકાતે નહી; પણ પીનલકોડ પ્રમાણે તેઓને સરકારી નોકર ગણ્યા પછી તેઓને પુછી સકાય તથા કાયદાસર ચાલવાની ફરજ પાડી સકાય અને તે પ્રમાંણે નહી ચાલેતો તેઓને સજા થાએ.

૨૧ મી કલમ પ્રમાણે જે ડેલીગેટસ ઠરેલા હોએ તેઓમાંથી ૧૬ મી તથા ૧૭ મી કલમ પ્રમાણે કામ કરવા સારૂં જડજે ચુંટી કાહાડવા.

૨૪. ઇલાકેદાર સરકારે એકવીશમી કલમ પ્રમાંણે મુકરર કરેલા ડેલીગેટસ મધેથી સોલમી તથા સતરમી કલમ પ્રમાણે, આ આક્ટ સંબંધી મુકદમાઓનો ફેસલો કરવામાં મદદ આપવા શારૂ વારા ફરતી ચુંટી કાહાડવાનો અખતીઆર ઇનસાફની કુરશી ઉપર બીરાજનાર જડજને છે.

માટરીમોનીઅલ કોટરમાં ધંધો ચલાવનારાઓ.

૨૫. જે જે આડવોકેટ (એટલે જે બારીસટરો) વકીલો તથા ધારા જાણનારા આટરનીઓને હાઇકોરટમાં મુકદમાં ચલાવવાનો હક મલેલો હોએ તેઓને સર્વેને આ આક્ટ પ્રમાણે સ્થાપેલી હરએક કોરટમાં મુકદમાં ચલાવવાનો હક છે, તથા જે વકીલોને જીલ્લાની કોરટોમાં મુકદમા ચલાવવાનો હક મલેલો હોએ તેઓને આ આક્ટ પ્રમાણે સ્થાપેલી હરએક "ડીસટ્રિક્ટ મ્યાટ્રિમોનીઅલ કોરટ" માં મુકદમા ચલાવવાનો હક છે.

(શરેહ).—આએ કલમ મુજબ વકીલો, તેમજ "પલીડરો" ને મુકદમા ચલાવવાનો હક આપવામાં આવ્યોછે.

૨૬. આ આક્ટ પ્રમાંણે જે જે ફરીઆદીઓ માંડવામાં આવે

કહી કોરટમાં મુકદમા રજુ કરવા.

પ્રતીવાદી બ્રીટીશ ઈંડીઆથી બાહેર હોએ તારે.

તે ફરીઆદી માંડતી વખતે જે કોરટના ઇલાકાની હદમાં પ્રતીવાદી રેહેતો હોયે તે કોરટમાં તે ફરીઆદી માંડવી, અગર જો તે વખતે પ્રતીવાદી બ્રીટીશ ઇંડીઆનો મુલક છોડીને બાહેર ગયો હોએ, તો જે જગોએ વાદી તથા પ્રતીવાદી બંધે છેલી વાર વસતાં હતાં તે જગોની કોરટમાં ફરીઆદી માંડવી.

(શરેહ).—અ૦ અને બ૦ વચ્ચે લગન સંબંધી કાંઈ તંટો ઉઠયો અને તે તંટાને લીધે બ૦ ના ઉપર અ૦ ફરીઆદી માંડવા નીકલ્યોછે. અ૦ અને બ૦ આ બંધે જણુ પેહેલા મુંબઇમાં વસતાં હતાં, પણ જારે અ૦ ફરીઆદી કરવા નીકલ્યો ત્યારે બ૦ શુરત ખાતે વસેછે, એ પ્રસંગે ઉપલી કલમ પ્રમાણે અ૦ એ મુંબઇમાં નહી પણ સુરતની કોરટમાં બ૦ ઉપર ફરીઆદી માંડવી, કેમકે અ૦ પોતે જોકે મુંબઇનો રેહેવાસીછે,તોપણ ઉપલી કલમ પ્રમાણે ફરીઆદી માંડતી વખતે બ૦ અથવા પ્રતીવાદી જ્યાં રેહેતો અથવા રેહેતી હોએ ત્યાં ફરી આદીમાંડવી જોઇએ. પણ અગરજો બ૦ ઈંગરેજ સરકારની અધ છોડીને બીજા પારકા રાજમાં ગયો હોએતો મુંબઇમાં ફરીઆદી માંડવી.

બાબ ૪ થો—લગન સંબંધી મુકદમાંઓ વીશે.

(ક) લગન રદ બાતલ ગણવાનાં હુકમનામાં બાબે.

દીવાનાપણું અથવા હમેશાના ઘેલાપણાની બાબદમાં.

૨૭. અગરજો એક પારસી (ખાવંદ અથવા ઓરત) તેના અથવા તેણીના લગનને વખતે દીવાનો અથવા દીવાની હોએ અથવા જાથુક ઘેલો અથવા ઘેલી હોએતો તેની ઓરત અથવા તેણીના ખાવંદની ફરીઆદ ઉપરથી તથા તે દીવાનાપણું અથવા ઘેલાપણું લગનના વખતથી હતું અને હમણાબી જારીછે હેવું પુરવાર થવાથી તે લગન રદબાતલ ગણાઈ શકે. પણ હેવું ઠરાવ્યુંછે કે અગર જો લગન કરવાની વખતે વાદી જાણતો ઇઆ જાણતી હોએ કે પ્રતીવાદી દીવાનો અથવા દીવાની છે અથવા જાથુકનો ઘેલો ઇઆ ઘેલીછે તો પછી તેનાથી આ કલમ પ્રમાણે ફરીઆદી થઈ શકે નહી.

(શરેહ).—ઉપલી કલમનો સાર એટલોજછે કે જાણીબુજીને જો એક ઘેલામાણસ

સાથે લગન કીધાં હોએતો પછી તે લગન રદ થાએ નહી, તેમજ વળી સારી હાલતમાં પરણ્યા પછી જો બેમાંથી હરેક શખસને ઘેલાપણું થાએતો તેથી તે લગન રદબાતેલ થાએ નહી. પણ લગન રદ કરવાની ફરીઆદી ક્યારે ચાલે કે જયારે નીચે જણાવ્યા મુજબ બે ચીજ પુરવાર થાએ, તેમાં એક એકે લગન કરતી વખતેથીજ તે આદમી ઘેલું હતું અને લગન કીધા પછી ઘેલું થાયું નથી, તથા બીજું એજે લગન કરતી વખતે તે ઘેલાંપણાં વીશે શામણી બાજુ વાળાં અનજાણા હતાં. જાણી જોઈને ઘેલાં માણસ સાથે લગન કીધાં હોએતો પછી તે લગનનો ગાંઠ ટુટતો નથી.

બદનની ખાંમીને લીધે જોડાંનો સંગ બની નહી શકતો હોએ, તે બાબદમાં.

૨૮. હરએક જોડું જેમાં કુદરતી કારણોને લીધે અરસપરસ સોહોબત (અથવા સંગ) બની નહી સક્યો હોએતો બે માંહેના એકબી જણની ફરીઆદ ઉપરથી તે લગન રદબાતલ થઈ સકે.

(શરેહ).—આએ કલમની મતલબ એવીછે કે લગન કીધા પછી અગરજો માલમ પડયું કે ખાવંદ મરદપણામાં નથી, અથવા બાએડી સ્ત્રીપણમાં નથી પણ તો તે વીશેની કોરટમાં પુરવારી થાયાથી તે લગન રદબાતલ ગણાઈ સકાએ. પણ લગન થાયા બાદ અગર માટી બઈએરનો વેહવાર ચાલેલો હોએ, અને તે પછી જો કોઈ બનાવથી ખાવંદ નામરદ થાઈ ગયો હોએ અથવા ઓરત સ્ત્રીપણામાંથી રદ થાઈ હોએતો તેથી કાંઈ લગન રદ થાઈ શકતાં નથી.

(બ) ગેરહાજરીનાં સબબથી લગન ભાંજવાનાં હુકમનામાં બાબે.

સાત વરસ સુધીની ગેરહાજરીની બાબદમાં.

૨૯. અગરજો કોઈ ખાવંદ પોતાની ઓરતને તજીને અથવા કોઈ ઓરત પોતાનાં ખાવંદને તજીને જાથુક સાત વરસ સુધી ગેરહાજર (અથવા દુર) રેહે, તથા તે સાથે તેહેની હયાતી વીશે જેઓને ખબર મલવી જોઇએ તેઓને સાત વરશ શુધી કશી ખબર નહી મલેતો બેમાંના એકની ફરીઆદ ઊંપરથી તે ખાવંદ અથવા ઓરતના લગન ભાંજી શકાએ (ઇઆને છુટા છેડા થાઈ શકે.)

(ગ) તલાક લેવા અથવા ઈનસાફની શતાથી જુદાં રેહેવા વીશે.

ઓરતની જનાકારીનાં સબબથી.

૩૦. હરએક ખાવંદ હેવા કારણ ઊપરથી ફરીઆદ કરી શકે કે માહારી ઓરતે માહારી સાથ લગન કીધા પછી જનાકારીનો અપરાધ કીધોછે, વાસ્તે

માહારાં લગન ભાંજવાં તથા મહને તલાક આપવી; તથા હરએક ઓરત હેવાં કારણથી ફરીઆદ કરી શકે કે મહારા ખાવંદે માહારી સાથે લગન કીધા પછી એક પરણેલી ઓરતની સાથે અથવા એક વગર પરણેલી ઓરતે જે "વેશીઆ" નથી તેની સાથ જનાકારીનો અપરાધ કીધોછે; અથવા બીજી બાએડી સાથ લગન કીધાંછે અને તે ઉપરાંત જનાકારી પણ કીધીછે, અથવા જનાકારીની સાથે ધાટકીપણુંબી કીધુંછે, અથવા જનાકારીની સાથે બે અથવા તેથી વધારે વરસ સુધી જાણી બુજીને મહને-તજી દીધીછે, અથવા જબરદસ્તીથી પારકી ઓરતને ભોગવીછે. અથવા ગુલામબારગીનો અપરાધ કીધોછે, વાસ્તે માહારાં લગન ભાંજવાં તથા મહને તલાક આપવી. એ પ્રમાણે જનાકારીનાં કારણ ઉપરથી તલાક લેવા માટે માંડેલી દરએક ફરીઆદીમાં, જેની સાથ પ્રતીવાદીએ જનાકારી કીધી હોએ, તેને પણ વાદીએ, કોરટથી તેથી ઉલટો હુકમ નહી થાએતો, એક પ્રતીવાદી ગણવો અથવા ગણવી. અને હેવી હરએક ફરીઆદી ખાવંદે માંડી હોએતો ફરીઆદીનો સઘલો ખરચ અથવા તે ખરચનો હરએક ભાગ જનાકારી કરનારા ધણીને માથે નાખવાનો કોરટ હુકમ કરી શકે.

મરદની જનાકારી તથા બગઈ બીજા સબબોથી.

(શરેહ).—આ કલમ એમ છે કે તલાક લેવાનાં સઘલાં કારણો તેમાં વીસ્તતારીને લખી જણાવેલાંછે કે તે વીશે કશો શક રેહે નહી. આ ધારામાં તલાક મેલવવાનું મુલ કારણ છીનાલું ઠરાવ્યુંછે. જો એક જોડાંમાંનાં એકબી જણે છીનાલું કીધું હોએતો બીજું જણ તેની ઉપર ફરીઆદી કરીને તલાક મેલવી શકે; અથવા અગરજો કોઈ ઓરતનાં ખાવંદે ગુલાંમબારગી કીધી હોએ ઇઆ જબરદસ્તીથી કોઈબી પારકી અશતરીને બીગાડી હોએતો તેની ઓરત તલાક લઈ સકે, ફકત ખાવંદની ધાટકી ચાલને માટે છુટા છેડા અથવા તલાક મલી શકે નહી; પણ ધાટકી ચાલ સાથે તેણે જનાકારી કીધી હોએતો તલાક મલી શકે. તેમજ વલી ખાવંદ પોતાની ઓરતને થોડી મુદત શુધી તજી મેલેતો તલાક મલે નહી, પણ ખાવંદે ઓછામાં ઓછાં બે વરસ સુધી પોતાની ઓરતને તજી મેલ્યા ઉપરાંત જનાકારી કીધી હોએતો ઓરતનાં માંગવાંથી તલાક મલી શકે.

કોઈ પરણેલી અસતરીનો ખાવંદ વેશીઆ અથવા કસબણ સાથે શોહોબત કરેતો ઉપલી કલમ પ્રમાણે તે જણાકારી ગણાએ નહી અને તે શબબંથી કાંઈ લગન તુટે નહી

ઓરત અથવા મરદે જનાકારી કીધી હોએતો તેહની ઉપર ફરીઆદી લાવતી વખતે તેહની સાથે જનાકારી કરનાર મદદ અથવા ઓરતનું નામ ફરીઆદીમાં દાખલ કરવું જોઇએ, અને એવી હરએક ફરીઆદી જયારે ખાવંદે પોતાની ઓરત તથા તે ઓરત સાથે જનાકારી કરનાર મરદનાં નામની માંડી હોએ ત્યારે તે દાવો સાબેત થયાથી ફરીઆદીનો બંધે માથેનો ખરચ જનાકારી કરનાર શખસને માથે કોરટ નાખી શકે.

ઇનસાફની શતાથી જુદાં રેહેવાનાં કારણો.

૩૧. અગરજો હરેક ખાવંદ પોતાની ઓરત સાથે એવું ધાટકી પણું કરે અથવા તેહેને એવી રીતનો માર મારે કે જેથી તે ઓરતને તેનાં ખાવંદની સાથે રેહેવાની ફરજ પાડવી એ કોરટની નજરમાં નાદુરૂસ્ત લાગે; અથવા અગરજો તે ખાવંદની ચાલથી તે ઓરતનો જાન જોખમમાં પડવાની અથવા તેનાં બદનને મોહોટી ઇજા પોંહોંચવાની ધાસતી રાખવાનો વાજબી શબબ મલે અથવા જે ઘરમાં ઓરત રેહેતી હોએ તે ઘરમાં તેનો ખાવંદ જાહેર રીતે એક વેશીઆને લઈ આવે અથવા રેહેવા દીએતો ઇનસાફની સતાથી પોતાનાં ખાવંદથી જુદી રેહેવાની પરવાનગી માંગવાનો તે ઓરતને હકછે.

(શરેહ).—ઉપલી કલમની શહમજ એ છે જે નીચે લખી જણાવેલા ત્રણ શબબો મધેનો હરેક સબબ હોએતો ઓરત પોતાનાં ખાવંદથી જુદી રેહેવા તથા ખોરાકી પોશાકીનો તથા જુદી રેહેવાનો બીજો જે કાંઇ ખરચ થાએ તે ખરચ પુરો પાડવાની ખાવંદ ઉપર ઓરત ફરીઆદી કરી શકે, તે શબબોની વીગત—

પેહેલું. ખાવંદ પોતાની ઓરત સાથે એવી ધાટકી ચાલ ચલાવતો હોએ તથા એવો મોહોટો જુલમ તથા આજબ પાડતો હોએ અથવા ઓરતને એવો શખત માર મારતો હોએ કે જેથી તે ઓરત પોતાના ખાવંદની શંગાથે વગર ધાસ્તીએ રહી શકે નહી.

બીજું. તે ઓરતની સાથે તેનો ખાવંદ એવીતો જુલમાત ભરેલી ચાલ ચલાવે કે તેથી તે ઓરતનો જાંન જોખમમાં પડે અને તેની સલાંમતી વીશે ધાસ્તી રાખવાનું કારણ સાબેત થાએ, અથવા તે ઓરતનાં શરીરને મોહોટી ઇજા તથા ભારે દુખ પોંહોંચવાની ધાસ્તી ઉપજે.

ત્રીજું. જે ઘરમાં ઓરત રેહેતી હોએ તે ઘરમાં સઘલાઓનાં દેખતાં ઉઘાડી રીતે ખાવંદ વેશીઆ રાંડ અથવા કુશાબણને લાવે અથવા તે ઘરમાં તે કશાબણને રાખે.

ઉપલાં કારણો મધેનું હરેક કારણ મલી આવેતો તે ઉપરથી ઇનશાફની શતાથી ઇઆને કોરટનાં હુકમથી જુદી રેહેવા તથા ખોરાકી પોશાકી વીગરેનો ખરચ લેવા-

ની ખાવંદ ઉપર ફરીઆદી માંડવાનો ઓરતને હકછે. એવી ફરીઆદીમાં ઉપલો હરેક શખ્શ શાબેત થયાથી તે જોડાંના દરજજા તથા આબરૂ પ્રમાણે તથા ખાવંદની દોલત અને કમાઈ ઉપર નજર પોંહોચાડીને ખોરાકી પોશાકી વીગરેનાં ખરચનો દરમાયો અથવા વરશાન બાંધી આપવા અને ઓરતને તેનાં ખાવંદથી જુદી રેહેવાનું હુકમનામું કરવાની કોરટને સતાછે. એને અંગરેજીમાં "જુડીશીઅલ સેપરેસન" કેહેછે

પણ ઉપર કહી જણાવેલા કોઈબી સબબથી ઓરતને તલાક મલી શકતી નથી, તેમજ ખાવંદથી બીજી ઓરત થઈ શકતી નથી.

તલાક લેવા અથવા ઈનસાફની સતાથી જુદાં રેહેવાનાં મુકદમાં.

૩૨. આ આક્ટ પ્રમાણે તલાક લેવા અથવા ઇનસાફની શતાથી જુદાં રેહેવાનાં મુકદમાં મધે અગરજો કોરટની ખાતરી થાએ કે ફરીઆદનામામાં આવેલી સરવે બીનાઓ ખરી છે, તથા તેમાં (ખાવંદે અથવા ઓરતે) જણાવેલો અપરાધ કદી દરગુજર કીધો નથી. તથા ખાવંદ અને ઓરતે સંપ કરીને (છુટાં પડવાની મતલબ રાખીને કોરટને) અરજ કીધી નથી, તથા ફરીઆદ કરનારે તે અપરાધ બાબે અખાડા કીધા નથી, અથવા તે અપરાધ કરાવવામાં તેહેની શામેલગીરી નથી, તથા દરીઆદી માંડવામાં નકામી અથવા અણઘટતી ઢીલ થાઈ નથી, તથા ફરીઆદીની અરજ નામંજુર કરવાનાં કોઈ બીજા હુકદાર સબબો નથી; (એવી સરવે ખાતરી થાએ) ત્યારેજ કોરટે તલાકનો અથવા ઇનિસાફની શતાથી જુદાં રેહેવાનો હુકમ કરવો.

(શરેહ).—જાણે એક બાએડીએ અથવા ખાવંદે જનાકારીનો અપરાધ કીધો અને તે અપરાધ વીશે ખાવંદે અથવા બાએડીએ દરગુજર કીધી અથવા માફી કીધી, અને તે પછી પછવાડેથી એજ અપરાધને માટે ફરીઆદી માંડેતો ઉપલી કલમ પ્રમાણે તે ચાલી શકે નહી.

અગરજો કોરટની ખાત્રી થાએ કે ફકત એક બીજાથી છુટા પડવા શારૂ માટી બાઈએર બંને જણાએ શંપ કરી મળી જઈને કોરટને અરજી કીધીછે, અથવા અગરજો કોરટની નજરમાં આવે કે ખાવંદે પોતાની ઓરતને જાણી બુજીને બદફેલીમાં પડવા દીધી હતી, અથવા ઓરતે જાણી બુજીને મરદને બદફેલીમાં નાખ્યો, અથવા મરદ પોતાની બાએડીની બદફેલીમાં કોઈબી રીતે શામેલ હતો અથવા બદફેલી જાણ્યાં છતાં ઘણી લાંમબી મુદત શુધી તેણે ફરીઆદી કીધી નહી એવું કોરટમાં શાબેત થાએતો તલાક અથવા જુદાં રેહેવાનો હુકમ કોરટથી મલશે નહી.

૩૩. આ આક્ટ પ્રમાણે તલાક લેવાનાં અથવા ઇનસાફની

મુકદમો ચુકે ત્યાંસુધી ઓરતને જુદી રેહેવાનો લવાજમો.

સતાથી જુદાં રેહેવાનાં હરએક મુકદમા મધે અગરજો ઓરતની પાસે તેનાં ગુજરાણને સારૂં તથા ફરીઆદીનાં જરૂરીઆત ખરચને સારૂં બસ થાએ એવી સ્વતંત્ર આવક નહી હોએ; તો તે ઓરતની અરજ ઉપરથી, મુકદમો ચાલે ત્યાંસુધી, બંધે બાજુવાલાઓની સ્થીતી ઉપર નજર પોંહોંચાડીને કોરટને વાજબી દીસે તેમ ખાવંદની આવકનો વધતામાં વધતો પાંચમો ભાગ તે ઓરતને દર માસે અથવા દર અઠવાડીએ આપવાનો કોરટ ખાવંદને હુકમ કરી શકે.

ખોરાકી પોશાકીનો કાએમ લવાજમ.

૩૪. તલાક આપવા અથવા ઇનસાફની સતાથી જુદાં રાખવાનું હુકમનામું કરતી વખતે જો કોરટની નજરમાં દુરશત દીસેતો તે સાથે બીજો એવો હુકમ કરવાનો કોરટને અખતીઆરછે કે કોરટની ખાતરી થાએ એવી રીતે ખાવંદ પોતાની ઓરતને માટે વધતામાં વધતી તે ઓરતની હઇઆતી તુલીક, પઇસાની એક રકમનો ઊચકો અથવા દર મહીને ઇઆ બીજી હરએક બાંધી મુદતે લવાજમો આપવાનાં બંદોબરતનું લખત કરી આપે; પણ એવો હુકમ કરતી વેલા તે ઓરતની પોતાની ખાશ અશકેઆંમત હોએતો તે ઉપર તથા તેનાં ખાવંદની શકતી ઉપર તથા બંને તરફ વાલાઓની ચાલચલણ ઉપર નજર પોંહોંચાડતાં વાજબી દીસે તેમ કોરટે કરવું; તથા તે કારણસર જે જે શખસોએ ઘટતો દસ્તાવેજ લખી આપવો જોઇએ, તે શખસોને તે દસ્તાવેજ લખી આપવાનો હુકમ કરવા, તથા તે દસ્તાવેજ બરોબર નહી થાએ ત્યાંસુધી ફેશલનામું કરી આપવાનું મૂલતવી રાખવાને કોરટ મુખતીઆરછે. અગરજો એવી રીતનો (કોરટનો હુકમ) તે ઓરતનો ખાવંદ નહી બજા લાવેતો તે નુકશાનની રકમ ખાવંદ પાસેથી ભરી લેવાની ફરીઆદી કરવાને ઓરત મુખતીઆરછે, તથા ખાવંદ તે હુકમ નહી બજા લાવે તેટલો વખત સુધી તે ઓરતને ખોરાકી પોશાકી પોહોંચાડનાર હરએક ધણી ખોરાકી પોશાકીનાં પઇશા અથવા કીંમતની ફરીઆદીબી ખાવંદની ઉપર કરેતો તે ફરીઆદી ચાલે શહી.

૩૫. ખોરાકી પોશાકી અપાવવાનું હુકમનામું અથવા હુકમ કોરટ કરેતો કોરટની નજરમાંઆવે તો એવો હુકમ કરે કે ખોરાકી પોશાકીનાં લવાજમાનાં નાણાં ઓરતને પોતાને આપવા અથવા ઓરતની વતી કોરટની પશંદગીથી જે શખશને ટ્રસ્ટી મુકરર કીધો હોએ તે ટ્રસ્ટીને આપવા; અને કોરટને મુનાશેબ નજર આવે તેહેવી શરત તથા બંદી કરવાને મુખતીઆરછે; તથા કોઈ સબબથી નવો ટ્રસ્ટી મુકરર કરવો પડેતો તેને મુકરર કરવાને કોરટ મુખતીઆરછે.

ખોરાકી પોશાકી ઓરતને અથવા તેનાં ટ્રસ્તીને આપવા વીશે.

(ઘ) લગનનાં હક પાછા મેલવવા બાબે.

૩૬. અગરજો હરએક ખાવંદે પોતાની ઓરતને તજી દીધી હોએ, અથવા વાજબી કારણ વગર તેની સાથે રેહવાનું બંધ કીધું હોએ; અથવા જો હરએક ઓરતે પોતાનાં ખાવંદને તજી દીધો હોએ અથવા વાજબી કારણ વગર તેની સાથે રેહવાનું બંધ કીધું હોએતો એ પ્રમાણે તજી દીધેલી ઓરત અથવા મરદ અથવા જેની સાથેનો સહવાસ બંધ કીધો હોએ તે પોતાનાં લગનનાં હક પાછા મેલવવાની ફરીઆદી લાવી શકે, અને અગરજો ફરીઆદનામાંમાં જણાવેલી વાતો સાચી છે, અને ફરીઆદ કરનારનાં માગવા મુજબ દાદ નહી આપવાનો વાજબી સબબ મલી આવતો નથી, એવી કોરટની ખાતરી થાયતો ફરીઆદીનાં માગવા પ્રમાણેનાં લગનનાં હક પાછા આપવાનું હુકમનાંમું કરવાને કોરટ મુખતીઆરછે. જેની વીરૂધમાં એવી રીતનું હુકમનામું કંરવામાં આવે તે (ખાવંદ અથવા ઓરત) તે હુકમનામાંને માન નહી આપેતો એક માસ સુધીનાં સાદા કેદખાનાંની અથવા બશો રૂપીઆ સુધીનાં દંડની અથવા એ બંને શીખશાને તે લાએક થાએ.

લગનનાં હક પાછા મેલવવા બાબેનાં મુકદમાં.

(શરેહ).—ઉપલી કલમની મકશદ એછે જે આ આકટમાં જણાવેલા હરકોઈ વાજબી સબબ વીનાં, કોઈ ખાવંદ પોતાની ઓરતને અથવા ઓરત પોતાનાં ખાવંદને તજી મેલે અથવા કાહાડી મેલે અથવા દુર રેહે તો શાથે રેહવા અને

લગનનો હક બજાવવાની એક બીજા ઉપર કોરટમાં ફરીઆદી કરી શકાએ તે ફરીઆદીને ઇંગ્રેજીમાં suit for the restitution of conjugal rights કેહેછે, ઇઆને લગનના હક પાછા મેલવવા અથવા માઠી બઇએર દાખલના હક મેલવવાની ફરીઆદી. એવા મુકદમાની તપાશ કરતાં શાબેત થાએ કે ઓરતને પોતાનાં ખાવંદની સાથે રેહેવાની ફરજ નહી પાડવાનો ૩૧ મી કલમમાં જણાવેલો ઇઆ બીજો કોઈબી વાજબી સબબ મલી આવતો નથી તો તે મુકદમાંમાં લગનનો હક પાછો મેલવવાનું હુકમનામું કરવાનો કોરટને અખતીઆરછે. ખાવંદે પોતાની ઓરતને કાહાડી મેલી હોએ અથવા ઓરત પોતાનાં ખાવંદને છોડીને પોતાને મહીરે અથવા બીજી જગોએ વેગલી રહી હોએ તો એ હુકમનામાની ખુબીથી એક બીજાની સાથે જઇને રેહેવા તથા રાહાટવાટ કરવાની ફરજછે, તે ફરજ નહી બજાવે અને કોરટનાં હુકમની નાફરમાંની કરે તો તેહેવી નાફરમાની કરનાર ખાવંદ અથવા ઓરતને એક માશ સુધી કેદની સજા તથા રૂપીઆ બશો સુધીનો દંડ કરવાની કોરટને સતાછે, અને એ ઉપરાંત મરદ તકશીરવાર થયો તો ઓરતની ખોરાકી પોશાકી વીશે મરદને માથે જે ફરજછે તે જુદી.

૩૭. આ આકટમાં આગલ જે જે બંદોબશતો ઠરાવેલાછે તે છતાંબી પારસી લોકોનાં હરએક લગન, અથવા એવાં હરએક લગનને લગતી ઇઆ તેમાંથી નીપજેલી ફરજો અમલમાં લાવવાનો કોઇબી મુકદમો, કોરટમાં ચલાવતી વખતે અગરજો ખાવંદે સોલ વરસની તથા બાએડીએ ચઉદ વરસની ઉમર પુરી કીધી નહી હોએતો તે મુકદમો કોઇબી કોરટમાં ચાલી શકે નહી.

અગરજો ખાવંદ સોલ વરસની અંદરનો અથવા ઓરત ચઉદ વરસની અંદરની હોએ તો લગન અથવા લગનની ઉપરથી નીપજેલું સારૂં અમલમાં લાવવાનો મુકદમો ચાલે નહી.

(શરેહ).—લગન સંબંધી હરેક દાવા બાબે છોકરા તથા છોકરી ઉપર ઓછાંમાં ઓછી કેટલી ઉમરે ફરીઆદી માંડી શકાએ તેહની હદ ઉપલી કલમમા બાંધીછે. છોકરાની ઉમર પુરાં ૧૬ વરસની તથા છોકરીની ઉમર ૧૪વરસની થાએ ત્યાંસુધી તેઓની ઉપર કોઈ રીતની ફરીઆદ સાંભલવાનો એ કલમથી કોરટને અખતીઆર નથી.

૩૮. આ આકટ પ્રમાણે માંડેલી દરએક ફરીઆદીમાં અગર જો બે માહેલાં એકબી બોરદુવાલા ચાહેતો કોરટનાં બારણાં બંધ રાખીને તે મુકદમાંની તપાસ ચલાવવી.

કોરટનાં બારણાં ઢાંકીને મુકદમાં સાંભલી સકાએ.

૩૯. આ આકટ પ્રમાણે માંડેલી દરએક ફરીઆદીનાં ફરીઆદનામાં તથા અપીલની અરજી ઉપર રૂપીઆ બતરીસનો સ્ટાંપ મારવો, તથા સને ૧૮૬૨ નાં

ફરીઆદનામા તથા અરજીઆનાં સ્ટાંપ.

નંબર ૧૦ વાલા (ઇઆને સ્ટાંપના કર સંબંધી કાએદાને એકઠો કરીને સુધારવા બાબેનાં) આકટનાં "બી." કોઠામાં બીજા જે જે જાતના દસ્તાવેજો તથા લખતો ઉપર સ્ટાંપ જરૂરનો ગણેયોછે તેમાંનાં જે જે દસ્તાવેજો તથા લખતો આ આકટ પ્રમાણે મુકદમાં મધે રૂજુ કરેલા હોએ તે ઉપર સને ૧૮૬૨ નાં નાં૦ ૧૦ વાલા મજકુર આકટમાં ફરમાવ્યા મુજબ સ્ટાંપ મારવા.

"સીવીલ પ્રોસીડીઉર કોડ" ની કલમો આ આકટ પ્રમાણેનાં મુકદમાંઓ ઉપર લાગુ પાડવી.

૪૦. "કોડ આફ સીવીલ પરોસીડીઉર" (ઇઆને દીવાની ઇનસાફનું કામ ચલાવવાની રીત બાબેનાં ધારા) માહેલી કલમો, આ આકટ પ્રમાણે માંડેલા મુકદમાઓને જ્યાંસુધી લાગુ પડી શકે ત્યાંસુધી લાગુ પાડવી.

કાએદા તથા મુકદમાં ચલાવવાની રીત સંબંધી અને કેફીઅત સંબંધી સવાલોનાં ચુકાદા વીશે.

૪૧. આ આકટ પ્રમાણે રૂજુ કરેલા મુકદમાંઓ મધે કાએદાની સમજ બાબે તથા મુકદમા ચલાવવાની રીત બાબેનાં સઘલા સવાલોનો ચુકાદો ઇનસાફ કરનાર જડજે કરવો, પણ મુકદમા મધે બનેલી કેફીએતોનાં ખરાંપણાં ઇઆ ખોટારાં વીશેનો ચુકાદો જે "ડેલીગેટો" ની સામને તે મુકદમાંની તપાસ થાએ તેઓનો વધુ ભાગ જેમ ચુકવે તેમ કરવો.

(શરેહ).—ઉપલી કલમની સતાથી ડેલીગેટસનુ કાંમ ઇનસાફનાં કામને માટે આપણી હાઇકારટોમાં ઓરીજીનલ સાઇડમાં ફોજદારી મુકદમાની છાંડણ કરવા સારૂ બેસતી જુરીને બરોબર મલતું આવેછે. જારે પારસી માટ્રિમોનીઅલ કોરટ લગન અને તલાકનાં મુકદમાંની તપાસ કરવા બેસે તારે ધારા અને કાએદા સંબંધી, અથવા શાખશી ગવાહી લેવા સંબંધી અથવા બીજા કોરટના કામકાજ સંબંધી હરએક તકરાર ઉઠે તેનો ચુકાદો કરવાનો જડજને અખતીઆર છે; પણ મુકદમાની હરેક મુલ બીના તથા હકીકત બની હતી કે નહી અને તે બીના તથા હકીકત ખરીછે ઇઆ ખોટી તે વીશે જે જે તકરાર ઉઠે તેનો ચુકાદો કરવાનો "ડેલીગેટો" ને અખતીઆરછે. જેમકે ફલાણાંનાં લગન પારસીઓનાં કાએદા પ્રમાણે થયાં હતાં કે નહી, ફલાણાં ખાવંદે પોતાની ઓરત ઉપર ઘાતકીપણું તથા જુલમ ગુજારેઓ તે શબબથી ઓરતને પોતાનાં ખાવંદનું ઘર છોડીને પોતાને મહીરે રેહેવા જવાની ફરજ પડી કે નહી, ઓરતને જે રીતે મારી ઇઆ બીજી પ્રકારે હે-

રાન કીધી તે ધાટકીપણું હતું કે નહી, ફલાણાંએ પારકી અશાતરી શંગાથે બદફેલી કીધી કે નહી, અથવા પોતાની ઓરતને તજીને ફલાણાંએ બીજી અશાતરી સંગાથે લગન કીધાં કે નહી, અથવા લગનની વખતે ફલાણો દીવાનો હતો કે નહી, એવી હેવી હકીકત તથા બીનાની તકરાર ઉઠે તેનો ફેશલો કરવાની ડેલીગેટોને શતાછે-એ શતા જડજને નથી—પણ અગરજો મુકદમાં મધે પડેલી શાખશીઓની મુખજુબાનીનાં ચોકસ આધાર ઉપરથી ડેલીગેટસ મત આપે તોજ તે મત બાહાલ રેહે, અને શાખશીઓની મુખજુબાનીમાં જાહેર થએલી હકીકત ઉપર આધાર રાખ્યા વગર ડેલીગેટસ જો પોતાનું મત આપે તો "અપીલ" થાયાથી તેઓનો ચુકાદો રદ થાઈ શકેછે.

૪૨. આ આક્ટ પ્રમાણે સ્થાપેલી હરએક કોરટ, પછે તે ચીફ માટ્રીમોનીઅલ કોરટ હોએ કે ડીસ્ટ્રીકટ માટ્રીમોનીઅલ કોરટ હોએ, તેનો ચુકાદો હરકોઈ ધારાથી અથવા ધારાની મીસાલે ચાલતા તરીકાથી ઉલટો હોએ, અથવા તે-મુકદમાનું કામ ચલાવવાની રીતમાં અથવા છાંડણ કરવામાં હરેક અગતની ભુલ અથવા ખાંમી થઈ હોએ, જેથી તે મુકદમાની કેફીએત મુજબ ચુકાદો કરવામાં કાંઈ અગતની ભુલ અથવા ખાંમી રહી જાએ, તો બીજા કોઈ નહી પણ એટલાંજ કારણ ઉપરથી તે ચુકાદાની સાંમને હાઇ કોરટમાં અપીલ થઈ શકે; એવી શરતે કે જે ચુકાદા ઉપર અપીલ કરવામાં આવે તે ચુકાદો જાહેર કીધા પછી ત્રણ મહીનાની મુદતમાં તેવી અપીલનું મંડાણ કરવું.

હાઈકોરટને અપીલ.

૪૩. એક લગનને તોડવાનાં હરએક હુકમનામાંની સામને અપીલ કરવાની આ ધારાથી જે મુદત ઠરાવી આપી છે, તે મુદત જ્યારે પુરી થાએ, તથા તેટલી મુદતમાં એવા હુકમનામાની સાંમણે જો અપીલ કરવામાં નહી આવે અથવા જ્યારે એવી હરએક અપીલ(થવા પછી)નામંજુર કરવામાં આવે અથવા જ્યારે એવી હરએક અપીલની તપાસનું શેવટ એવું આવે કે હરએક લગન ભાંજવાં, ત્યારેજ તે મુકદમાં મધેનાં ધણી ધણીઆંણી જે માફક તેઓનાં લગન મોહોતથી ભાગાં હોએ તે માફક ફરીથી લગન કરી શકે.

ફરીથી પરણવાની છુટ.

(શરેહ).—જ્યારે કોઈ ઓરત ઇઆ મરદે છુટા છેડાની ફરીઆદી માંડી હોએ અને તેમાં ફરીઆદી કરનાર જીતે તો તરતને તરત તેહનાથી બીજો મરદ ઇઆ બીજી ઓરત થઇ શકે નહી. તેણે ત્રણ માસ સુધી થોબવું. ત્રણ માસ સુધીમાં

સાંમણાવાલા "અપીલ" નહી કરેતો તે પછી બીજું ઘેર થઈ શકે, અને અગ-રજો સાંમણાવાલા ત્રણ માસની અંદર "અપીલ" નોંધાવેતો પછી તે અપીલનાં ચુકાદા પ્રમાણે ચાલવું જોઈએ.

બાબ ૫ મો—મુકદમો ચલાવનારાઓનાં ફરજંદો વીશે.

ફરીઆદી ચાલતી હોએ તાં-હાંસુધી છોકરાંઓની રખેવાલી.

૪૪. આ આક્ટ પ્રમાણે ઈનસાફની સતાથી જુદાં રેહેવાની પરવાનગી અથવા લગનને રદ બાતેલ કરવાનું હુકમનામું મેલવવા અથવા હરએક લગનને ભાંજવાનાં હરએક મુકદમા મધે સોલ વરસની અંદરની ઉમરનાં છોકરાંઓ, જેઓનાં મા બાપનાં લગન વીશે તે મુકદમા મધે તપાસ ચાલતી હોએ, તે છોકરાંઓની રખેવાલી તથા ગુજરાન તથા કેલવણી બાબે કોરટ જેમ વાજબી તથા દુરસ્ત ધારે તેમ મુકદમો ચાલતો હોએ તેની દરમીઆન વખતે વખત હુકમ કરી શકે અથવા શેવટનાં હુકમનામામાં બંદોબસ્ત કરી શકે; તથા શેવટનો ચુકાદો થયા પછી, જો એજ કારણને માટે અરજીથી વીનંતી કરવામાં આવેતો, એવા શેવટનાં ચુકાદાથી, અથવા જો તે ચુકાદો મેલવવા માટે કરેલી ફરીઆદી હજુર ચાલતી હોએતો તેને દરમીઆન, હુકમોથી કોરટ તે છોકરાંઓની રખેવાલી, ગુજરાણ તથા કેલવણી વીશે જેવા હુકમો તથા બંદોબસ્તો કરેતો, તેવા હુકમો તથા બંદોબસ્તો કરવાનો કોરટને અખતીઆરછે.

શેવટનાં હુકમનામા પછી છોકરાંઓની રખેવાલી વીશે હુકમ કરવા બાબે.

(શરેહ).—આ કલમની મતલબ એટલીજ છે કે હરએક લગન સંબંધી મુકદમાં મધે, જે ધણી ધણીઆંણી એકબીજા ઉપર ફરીઆદી માંડે તેઓનાં ફરજંદ અથવા ફરજંદોની, ફરીઆદી ચાલતી હોએ તેટલા વખત તુલીક, રખેવાલી કરવા અથવા ફરીઆદી પુરી થવા પછે રખેવાલી કરવાનાં ઘટતા હુકમો કોરટ કરી શકે. પણ ઉપલી કલમ જે બચાંઓ સોલ વરસની અંદરની ઉમરનાં હોએ તેઓ ઉપરજ લાગુ પડેછે.

છોકરાંઓનાં ફાએદાને માટે બાઅડીની અશરેકઆંમતમાંથી બંદોબસ્ત કરીને અપાવવા વીશે.

૪૫. હરએક મુકદમો કે જેમાં ઓરતની જનાકારીને લીધે તલાકનું અથવા ઇનસાફની સતાથી જુદાં રેહેવાનું હુકમનામું કોરટ કરી આપે, તેવા મુકદમા મધે જો કોરટને એવું બતલાવવામાં આવે કે

હરએક અશકેઆંમત ઊપર તે ઓરતને હાલ હક પોંહોંચેછે અથવા કોઈ ચોકસ બનાવ બનવાથી હવે પછી હક પોંહોંચશે, તો તે ઓરતનાં લગનથી પેદા થયલાં છોકરાંઓનાં અથવા તેઓ માંહેલા હરએકનાં ફાએદાને માટે તે ઓરતની અશકેઆંમત અથવા તેનો હરએક ભાગ જેમ કોરટને મુનાશેબ લાગે તેમ બંદોબસ્ત કરીને અપાવાને કોરટ મુખતીઆરછે.

(શરેહ).—ઓરતની અશકેઆંમતમાંથી બચાંઓને સારૂં ત્યારેજ લવાજમ મલે કે જ્યારે તે ઓરતે જનાકારી કીધી હોય.

બાબ ૬ ઠો—આ આકટ પ્રમાણે શીખસાઓને અમલમાં લાવવા બાબે.

આ આકટ પ્રમાણેનાં ગુનાહઓની તપાસ.

૪૬. માજીસ્ટ્રેટની સતા ચલાવનારો હરએક અમલદાર જે ઠેકાણે ઓહોદો બજાવતો હોએ, તે ઠેકાણે ચાલતા ધારા પ્રમાણે અપરાધીઓને જેટલી મુદતની શીખશા કરવાનો તેને અખતીઆર હોએ, તે કરતાં વધારે મુદતની શીખશાને (આ આક્ટ પ્રમાણે) લાએક થયલા અપરાધી શીવાએ આ આક્ટ પ્રમાણેના અપરાધોની તપાસ કરવાનો તે અમલદારને અખતીઆર છે. તે અમલદારથી જેટલી મુદતની શીખશા થઈ શકે તે કરતાં વધારે મુદતની સીખશા આ આક્ટમાં ફરમાવી હોએ એવો મુકદમો હોએતો તે અપરાધીનો મુકદમો તપાસને માટે સેશન કોરટમાં મોકલવો.

હાઈકોરટનાં ઈલાકાની હદમાં કરેલા અપરાધોની શીખશા.

૪૭. અગરજે હરએક અપરાધ જેને માટે દંડની અથવા દંડ તથા છ મહીના સુધીનાં કેદખાનાંની શીખશા કરવાનું આ આક્ટમાં ફરમાવ્યું છે, તે અપરાધ હરએક શખસ હાઇ કોરટનાં શીરસ્તાનાં અસલ દીવાની ઇલાકાની તે ઠેકાણાની હદમાંજ કરે તો જે શેહેરમાં તે કોરટ ભરાતી હોએ તે શેહરનો હરએક પોલીસનો માજીસ્ટ્રેટ પોતેજ તે મુકદમાંની છાંડણ કરીને ગુનાહ સાબેત થઆથી તે અપરાધીને સજા કરી શકે.

(શરેહ).—પણ પારસી માટ્રિમોનીઅલ કોરટનું હોકમનામું જે શખસની ઉપર થયું હોએ, અને તે હોકમનામા પ્રમાણે તે શખસ નહી ચાલે, તો તેહને સજા કરવાનો અખતીઆર માટ્રિમોનીઅલ કોરટનાં જડજને પોતાને છે.

જપ્તિથી દંડ વસુલ કરવા બાબે.

૪૮. આ આક્ટની સતાથી જે જે દંડ કરવામાં આવે તે સઘલા દંડનાં નાણા પગાર નહી થાએતો તે દંડ કરનાર અમલદારની સહી સાથના "વારંટ" ની મારફતે તે અપરાધીની જંગમ અશકેઆંમત જપ્ત કરી તથા વેચીને તે દંડ વસુલ કરવો.

જપ્તિથી દંડ લેવાનું વારંટ પાછું ફરે તેટલા દંડ લેવાની રીત.

૪૯. અગરજો એવો હરેક દંડ તાબડતોબ પગાર કરવામાં નહી આવેતો જપ્તિથી દંડ વસુલ કરવા સારૂં કાહાડેલું વારંટ અગવડ ભરેલી રીતે પાછું ફરે (ઇઆને અપરાધીની મીલકતમાંથી દંડ વસુલ થશે કે નહી તે સઘલું પરીણામ પાછું લખાઈ આવે) ત્યાંસુધી તે અપરાધીને કેદ પકડવા તથા તેને કબજામાં જાલવી રાખવાનો તે અમલદાર હુકમ કરી શકે. પણ અગરજો તે જપ્તિનું વારંટ જે વખતે તથા જે ઠેકાણે પાછું ફરે તે વખતે તથા તે ઠેકાણે હાજર થવાની જામીનગીરી તે અમલદારની ખાતરી થાએ તે રીતે તે અપરાધી આપે (તો તેને પકડીને કેદ કરવો નહી.)

જપ્તિ કીધાથી પુરતી અશકેઆંમત નહી મલેતો કેદ કરવા વીશે.

૫૦. અગરજો જપ્તિનું વારંટ પાછું ફરયાથી એવું માલુમ પડે કે તે દંડ વસુલ કરવા સારૂં પુરતી અશકેઆંમત મલી નથી, અને તે દંડ તાબડતોબ પગાર કીધામાં નહી આવે, અથવા અપરાધી નાકબુલ થવાથી અથવા બીજી રીતે અમલદારને ખાતરી ભરેલી રીતે માલુમ પડે કે વારંટ કાહાડીને જપ્તિથી દંડ વસુલ થાએ એટલી તે અપરાધી પાસે અશકેઆંમત નથી, તો એવા હરએક અમલદારે પોતાની સહીનું વારંટ કાહાડીને, જો દંડની રકમ પચાસ રૂપીઆથી વધારે નહી હોએતો અપરાધીને બે માસ સુધી, તથા જો દંડની

રકમ એકસો રૂપીઆથી વધારે નહી હોએતો અપરાધીને ચાર માસ સુધી તથા દંડની બીજી હરએક રકમને માટે છ માસ સુધી કેદ રાખવો, પણ ઉપર મુજબ હરેક દંડનાં રૂપીઆ જ્યારે ભરાએ ત્યારે તે અપરાધીને કેદમાંથી છોડી મેલવો.

બાબ ૭ મો—પરચુરણ.

પારસી માટ્રિમોનીઅલ કોરટોમાં કામ ચલાવવાનાં કાએદા હાઈકોરટે કરવા.

૫૧. આ આક્ટનાં કરાર મુજબ જે ઈલાકા અથવા હકુમતમાં હાઈકોરટ સ્થાપી હોએ તે ઇલાકા અથવા હકુમતની પારસી ચીફ તથા ડીસ્ટ્રિક્ટ માટ્રિમોનીઅલ કોરટોમાં કામકાજ તથા વહીવટ ચલાવવાનાં કાએદા તથા બંદોબસ્તો કરવાની વખતે વખત જ્યારે અગત પડે ત્યારે તે કાએદા તથા બંદોબસ્તો હાઈકોરટે કરવા, તથા તે કાએદા વખતે વખત રદ કરવા અને ફેરવવાનો હાઇ કોરટને કુલઅખતીઆર છે શહી. એવા સઘળા કાએદા તથા તે કાએદા રદ અને ફેરફાર કરવાનાં હુકમ, સરકારી ગેજેટમાં છપાવી પ્રગટ કરવા.

(શરેહ).—આએ કલમ મુજબ હાઈકોરટનાં જડજોએ આ આક્ટ સંબંધી કામકાજનાં જે કાએદા બાંધીને તા૦ ૨૭ મી સપટેમબર ૧૮૬૬ નાં મુંબઈનાં સરકારી ગેજેટમાં છપાવી પ્રગટ કીધાછે તે અતરે આક્ટની પછવાડે વાંચનારનાં જોવામાં આવશે.

ઈલાકેદાર સરકારનો અખીકાર વડા રાજકારોબારી અમલદારને આપવાની સતા.

૫૨. આ આક્ટ પ્રમાણે ઈલાકેદાર સરકારોને જે સતાઓ આપીછે, તે સતા હીંદુસ્તાનની સરકારનાં પોતાનાં તાબા માંહેલા બ્રીટીશ ઇંડીઆનાં હરએક ભાગનાં વડા રાજકારોબારી અમલદારને આપવાનો ઇંડીઆનાં ગવરનર જેનરલ ઇન કૌંસીલને અખતીઆર છે.

આ આકટની શરૂઆત તથા હદ.

૫૩. આ આક્ટને સને ૧૮૬૫ નાં સપટેંબર મહીનાની પેહેલી તારીખેથી ચાલુ કરવો તથા અમલમાં લાવવો તથા આખાં બ્રીટીશ ઇંડીઆનાં મુલકમાં તેને લાગુ પાડવો.

શીડીઊલ. (જુઓ કલમ ૬ ઠી).

લગન થવાની તારીખ તથા ઠેકાણુ અથવા શેહેર.	ખાવંદ તથા ઓરતનાં નામ.	લગનની વખતની જોડત (એટલે કે કુંવારા હોય અગર પરણેલો).	હોદો અથવા ધંધો રોજગાર.	ઉમર.	રેહેવાનું ઠેકાણું.	બાપ અથવા વાલીનાં નામ.	તેઓનો હોદો અથવા ધંધો રોજગાર.	લગનની ક્રીયા કરનાર અંજીઆરૂની શહી.	શાહેદોની શાખ.	ખાવંદ અથવા ઓરત નાહાની ઉમરની હોએતો તેના બાપ ઉઆ વાલીની શહી.

વીહીટલી સટોકશ,

હીંદુસ્તાનની સરકારનો કાંમચલાઉ આશીશટંટ શેક્રેટરી,

ધારા બાંધવાનુ ખાતું, હોમ ડીપારટમેંટ.

પારસી લોકોથી કીયાં સગાં સાથ લગન થાએ નહીં તેની ટીપ.

(તારીખ ૧૧ મી જાનેવારી ૧૮૬૬ નાં મુંબઈનાં ગવરનમેંટ ગેઝેટ ઉપરથી.)

જુડીશીઅલ ડીપાર્ટમેંટ.

ગઈ તા૦ ૯ મી સપ્ટેંબરના ગેજેટ આફ ઇંડિયા મધે સફે ૯૮૧ અને ૯૮૨ મધે છપાયલું હેઠલ ટાંકેલું હુકમનામું સરવે લોકોની જાણને માટે ફરીથી પ્રગટ કરવામાં આવેછે.

"નંબર ૧૭૨૦.

સને ૧૮૬૬ ના ૧૫ માં કાયદાની ત્રીજી કલમપ્રમાણે ખેશીપણાની તથા લોહીની જે સગાઈ વચ્ચે લગન કરવાની પારસીઓમાં મનાછે, તે સગાઈનું કોષ્ટક સરવે લોકોની જાણને માટે હેઠલ પ્રગટ કીધું છે.

કોષ્ટક.

એક મરદે નીચે જણાવેલાં ખેશી સાથે સગાઈ કરવી નહીં.

૧. બપાવાની માએ.
૨. બપઇની માએ.
૩. મમાવાની માએ.
૪. મમઇની માએ.
૫. બપઈ.
૬. બપાવાની બાએડી.
૭. મમાઈ.
૮. મમાવાની બાએડી.
૯. માએ અથવા સાવકી માએ.
૧૦. બાપની બેહેન, અથવા બાપની સાવકી બેહેન.
૧૧. માએની બેહેન અથવા માએની સાવકી બેહેન.

૧૨. બેહેન અથવા સાવકી બેહેન.
૧૩. ભાઈની છોકરી અથવા સાવકા ભાઈની છોકરી, અથવા હરેક ભાઈની ઇગ્યા સાવકા ભાઈના વંશથી ઉતરતી ઓલાદ.
૧૪. બેહેનની છોકરી, અથવા સાવકી બેહેનની છોકરી અથવા હરેક બેહેન અથવા સાવકી બેહેનના વંશથી ઉતરતી ઓલાદ.
૧૫. છોકરી અથવા સાવકી છોકરી અથવા હરએક છોકરી અથવા સાવકી છોકરીના વંશથી ઉતરતી ઓલાદ.
૧૬. છોકરાની છોકરી, અથવા સાવકા છોકરાની છોકરી અથવા હરેક છોકરા અથવા સાવકા છોકરાના વંશથી ઉતરતી ઓલાદ.
૧૭. છોકરાની અથવા સાવકા છોકરાની બાએડી, અથવા હરેક છોકરા ઇગ્યા સાવકા છોકરાના વંશથી ઉતરતી ઓલાદની બાએડી.
૧૮. છોકરીના છોકરાની અથવા સાવકી છોકરીના છોકરાની બાએડી અથવા હરેક છોકરી ઇગ્યા સાવકી છોકરીના વંશથી ઉતરતી ઓલાદની બાએડી.
૧૯. છોકરીના ખાવંદની માએ.
૨૦. છોકરાની બાએડીની માએ.
૨૧. બાએડીના બપાવાની માએ.
૨૨. બાએડીની બપઈની માએ.
૨૩. બાએડીના મમાવાની માએ.
૨૪. બાએડીની મમઈની માએ.
૨૫. બાએડીની બપઈ.
૨૬. બાએડીની મમઈ.
૨૭. બાએડીની માએ, અથવા બાએડીની સાવકી માએ.
૨૮. બાએડીના બાપની બેહેન.
૨૯. બાએડીની માએની બેહેન.
૩૦. બાપના ભાઈની બાએડી.
૩૧. માએના ભાઈની બાએડી.
૩૨. ભાઈના-છોકરાની બાએડી.
૩૩. બેહેનના છોકરાની બાએડી.

એક ઓરતે નીચે જણાવેલાં એશી સાથ સગાઈ કરવી નહી.

૧. બપાવાનો બાપ.
૨. બપઇનો બાપ.
૩. મમાવાનો બાપ.
૪. મમઇનો બાપ.
૫. બપાવો.
૬. બપઇનો ખાવીંદ.
૭. મમાવો.
૮. મમાઇનો ખાવીંદ.
૯. બાપ અથવા સાવકો બાપ.
૧૦. બાપનો ભાઈ, અથવા બાપનો સાવકો ભાઈ.
૧૧. માએનો ભાઈ અથવા માએનો સાવકો ભાઈ.
૧૨. ભાઈ, અથવા સાવકો ભાઈ.
૧૩. ભાઈનો છોકરો, અથવા સાવકા ભાઈનો છોકરો, અથવા હરેક ભાઈ, અથવા સાવકા ભાઈના વંશથી ઉતરતી ઓલાદ.
૧૪. બેહેનનો છોકરો, અથવા સાવકી બેહેનનો છોકરો, અથવા હરેક બેહેન ઇઆ સાવકી બેહેનના વંશથી ઉતરતી ઓલાદ.
૧૫. છોકરો અથવા સાવકો છોકરો, અથવા હરએક છોકરા અથવા સાવકા છોકરાના વંશથી ઉતરતી ઓલાદ.
૧૬. છોકરીનો છોકરો, અથવા સાવકી છોકરીનો છોકરો, અથવા હરેક છોકરી ઇઆ સાવકી છોકરીના વંશથી ઉતરતી ઓલાદ.
૧૭. છોકરીનો અથવા સાવકી છોકરીનો ખાવીંદ, અથવા હરેક છોકરી ઇઆ સાવકી છોકરીના વંશથી ઉતરતી ઓલાદનો ખાવીંદ.
૧૮. છોકરાની છોકરીનો, અથવા સાવકા છોકરાની છોકરીનો ખાવીંદ, અથવા હરેક છોકરા ઇઆ સાવકા છોકરાના વંશથી ઉતરતી ઓલાદનો ખાવીંદ.
૧૯. છોકરીના ખાવીંદનો બાપ.

૨૦. છોકરાની બાએડીનો બાપ.
૨૧. ખાવંદના બપાવાનો બાપ.
૨૨. ખાવંદના બપઈનો બાપ.
૨૩. ખાવંદના મમાવાનો બાપ.
૨૪. ખાવંદની મમઈનો બાપ.
૨૫. ખાવંદનો બપાવો.
૨૬. ખાવંદનો મમાવો.
૨૭. ખાવંદનો બાપ અથવા ખાવંદનો સાવકો બાપ.
૨૮. ખાવંદના બાપનો ભાઈ.
૨૯. ખાવંદની માએનો ભાઈ.
૩૦. ખાવંદના ભાઈનો છોકરો અથવા તેના વંશથી ઉતરતી ઓલાદ.
૩૧. ખાવંદની બેહેનનો છોકરો અથવા તેનાં વંશથી ઉતરતી ઓલાદ.
૩૨. ભાઈની છોકરીનો ખાવંદ.
૩૩. બેહેનની છોકરીનો ખાવંદ.

તાજેકલમ—ઉપલાં કોષ્ટકમાં જ્યાં "ભાઈ" તથા "બેહેન" એ શબ્દો આવેલાછે, ત્યાં તે આખાં લોહીના તથા અરધાં લોહીના ભાઈ તથા બેહેન (ઇઆને બાપ એક અને માએ જુદી, અથવા માએ એક અને બાપ જુદા) એ બંધેની ઉપર લાગુ પડેછે. સાવકી સગાઈ તે લગનના સંબંધથી થાએલી સગાઈ સમજવી.

કીલે મુંબઈ, તા૦ ૭ મી જાનેવારી સને ૧૮૬૬.

નામદાર ગવરનર ઈન કાઉનસીલના હુકમથી

સી. ગોન,

સરકારનો સેક્રેટેરી.

(તારીખ ૨૭ મી સપ્ટેંબર ૧૮૬૬ નાં મુંબઈ ગવરન્મેંટ ગૅઝેટ ઉપરથી.)

મુંબઈ ઈલાકાની
પારસી ચીફ અને ડીસ્ટ્રીક્ટ માટ્રિમોનીઅલ કોરટોનાં
કાયદા તથા કાનુંનો.

---

૧. "સીવીલ પ્રોસીજર કોડ" (ઇન્સાને દેવાની મુકદમાઓ ચલાવવાની રીત બાબેનો ધારો) તેનાં જે બંદોબસ્તો હેઠલ ટાંકેલા કાયદાઓથી બદલાતા અથવા ફેરવાતા હોય, તે સીવાએ એ ધારાનાં બીજા સર્વે બંદોબસ્તો મુજબ સઘલા મુકદમાઓનું કામકાજ ચલાવવું.

૨. જે મુકદમા મધે વાદી લગનને રદબાતલ કરવાનું હોકમનામું કરાવા માંગતો હોય, તેની ફરીઆદીની અરજી મધે જણાવવું જોઇએ કે (એક હાથ ઉપર) વાદી અને (બીજા હાથ ઉપર) જે લગન બાબે ફરીઆદી થઇછે તે લગનનાં બીજા પક્ષકાર વચ્ચે કાંઇ સાજસ અથવા મસલત થઈ નથી; તથા જનાકારીનાં સબબથી છુટા છેડા કરવાનાં મુકદમાં મધે જણાવવું જોઈએ કે વાદી અને જેની ઉપર જનાકારી કરવાનો અન્યાએ મેલ્યોછે તે શખસ વચ્ચે કાંઈ સાજસ અથવા મસલત થઈ નથી.

(ફરીઆદીની અરજીનો નમુનો શીડીઉલમાં ના૦ ૧ ની નીશાણથી આપ્યોછે.)

૩. સઘલા મુકદમાઓ મધે પ્રતીવાદીએ પોતાનાં કામની તથા ફરીઆદીની અરજી મધે મેલેલા મુખ્ય અપરાધો વીશે પોતાની તરફનાં જવાબની લખેલી હકીકત રજુ કરવી, તથા મુકદમો સાંભલવાને જે દીવસ ઠરાવ્યો હોય તેની ઓછામાં ઓછાં દસ દીવસ આગમચ તેને કોર્ટ મધે કાયદાસર નોંધાવવી ("ફાઇલ કરવી").

(પ્રતીવાદીની તરફથી જબાબ તરીકે લખેલી હકીકતનો નમુનો સીડીઉલમાં ના૦ ૨ ની નીશાનથી આપ્યોછે.)

ઉપલી મુદત પુરી થવા પછે કોર્ટનાં ખાશ હોકમ વગર એવી કોઈ લખેલી હકીકત દાખલ કરવામાં આવશે નહીં અને જો તે નહીં આપવામાં આવશે તો મુકદમો સાંભલવા માટે ઠરાવેલે દીવસે એકતરફી કામ ચલાવાને કોર્ટને મુખત્યારી છે.

૪. સઘલી ફરીઆદીની અરજીઓ, લખેલી હકીકતો, બીજી અરજીઓ અને સઘલા જવાબની હકીકતોની ઉપર ૧૮૬૫ નાં ૧૫ માં આકટની ૩૯ મી કલમ મુજબ મુનાસબ એકરાર કરવો જોઇએ તથા તેઓ ઉપર ઘટતો સ્ટાંપ મારવો જોઇએ નહીંતો કે તે લેવામાં અથવા નોંધવામાં આવશે નહી.

૫. જે મુકદમા મધે લગન રદબાતલ ઠરાવવાનું હોકમનામું, અથવા ઇનસાફની સતાથી જુદા રેહેવાનું હોકમનામું, અથવા છુટા છેડા કરાવાનું હોકમનામું મેલવવાનું હોય, તે મુકદમા મધે પ્રતીવાદીએ પોતાની લખેલી હકીકત અને જવાબમાં જણાવવું જોઇએ કે પ્રતીવાદી અને તે લગનનાં બીજા પક્ષકાર વચ્ચે કાંઈ સાજસ અથવા મસલત થઈ નથી.

૬. જ્યારે પક્ષકારો વચ્ચે લગન થયાંછે એવી કબુલાતનો જવાબ નોંધાયો હોય તથા જ્યારે ખાવંદ હાજર થયો હોય ત્યારે ઓરતને ત્રીજા નમુનામાં લખેલી મતલબ પ્રમાણે ખોરાકી પોશાકી બાબેની અરજી નોંધાવાને મુખત્યારી છે અને તેવી અરજી શાંભલવાને કોર્ટે એક દાહાડો મુકરર કરવો.

૭. ખોરાકી પોશાકી બાબેની અરજી નોંધાયા પછે, તેની એક નકલ તરતજ ખાવંદને પોંહોંચાડવી અને તે પોંહોંચાડવા પછે પંદર દાહાડાની અંદર તે અરજીનો જવાબ ખાવંદે નોંધાવવો કે જેની ઉપર ફરીઆદીની અરજી ઉપર એકરાર તથા સહી કરવાની જે રીતી ઠરાવી છે તે મુજબ એકરાર તથા સહી કરવી, નહીંતો કે કોર્ટ એકતરફી કામ ચલાવશે.

૮. ખાવંદનો જબાબ નોંધાયા પછે મુકદમો ચાલે ત્યાંસુધી ઓરતને ખોરાકી પોશાકી આપવાનો હોકમ કરવાને ઓરત કોર્ટને અરજી કરવાને મુખત્યાર છે, પણ તે એવી શરતથી કે કોર્ટમાં એ પ્રમાણે દરખાસ્ત કરવાની ચાર દીવસ આગમચ તેમ કરવાનાં પોતાનાં ઇરાદા વીશે તે ઓરતે પોતાનાં ખાવંદને અથવા તેનાં મુખત્યારને અથવા તેનાં વકીલને ખબર આપવી.

૯. ખાવંદનાં જબાબથી જો ઓરત નારાજી થઈ હોયતો ખરચ બાબે કોર્ટ હરેક હુકમ કરે તેને તાબે થઈને, પોતાની અરજી સાંભલવાને એક દાહાડો ઠરાવા, કોર્ટમાં દરખાસ્ત કરવાને ઓરત મુખત્યાર છે, કે જે વેલા એવી ખોરાકી પોશાકી બાબેની અરજીના ટેકામાં તથા તેની વીરૂધ શાખસીઓ તપાસવાને કોર્ટને સતા છે.

૧૦. એક ઓરત જેણીએ ઇનસાફની સતાથી પોતાનાં ખાવંદથી જુદી રેહેવાનું હોકમનામું પોતાનાં લાભમાં મેલવ્યું હોય અને તેની અગાઉ તેણીએ જો ખોરાકી પોશાકી બાબે અરજી નોંધાવી હોય,તો જે મુકદમામાં ફુલ કોર્ટને કરેલી અપીલ વચમાં નહીં હોય તે સીવાએ પોતાનાં કાએમ લવાજમ બાબે હુકમ કરવાને કોર્ટમાં અરજી કરવાને તે ઓરત મુખત્યાર છે; પણ તે એવી શરતે કે તે અરજી કરવાની ઓછામાં ઓછાં આઠ દીવસ અગાઉ તેમ કરવાનાં પોતાનાં ઇરાદા બાબે તે ઓરતે પોતાનાં ખાવંદને અથવા તેનાં મુખત્યારને અથવા તેનાં વકીલને ખબર આપવી.

તારીખ ૧ લી સપ્ટેંબર ૧૮૬૫.

(સહી) **એમ. આર. સાસ.**
,, **આર. કાઊચ.**
,, **એચ. ન્યુટન.**
,, **એમ. આર. વેસ્ટ્રાપ.**
,, **એચ. પેનડાક સેંટ જી. ટકર.**
,, **એ. બી. વારડન.**
,, **ટી. ચીસહોમ આનસ્ટી.**
,, **જનારદન વાસુદેવ.**

નાં૦ ૧.

તલાક મેલવવા બાબેની ફરીઆદીની અરજીનો નમુનો.

પારસી ચીફ માટ્રિમોનીઅલ કોરટનાં જડજ
જોગ.

અ. બ.
સાંમા.
ક. બ. (તથા જો જરૂર હોયતો ર. સ).
તા૦ મી ૧૮

૧ લું. કે વાદી તા૦ મી ૧૮ ને દીને ઠેકાણે ક. બ. ની સાથે કાયદાપ્રમાણે પરણ્યો હતો.

૨ જું. કે સદરહુ લગન થવા પછે વાદી તેની બાયડી સાથે ઠેકાણે તથા ઠેકાણે રહ્યો હતો તથા હમબીસતર થયો હતો તથા વાદી અને તેની સદરહુ બાયડીને મજકુર લગન થયાથી તરણ ફરજંદ, એક દીકરો તથા બે દીકરી (અથવા જેમ હોય તેમ) થયાં હતાં.

૩ જું. કે તા૦ મી ૧૮ ને દીને તથા તે દીવસ અને ની વચ્ચેનાં બીજા દીવસોનાં અરસામાં સદરહુ પ્રતીવાદી ક. બ. એ ઠેકાણે માં ર. સ. સાથે જનાકારી કીધી.

૪ થું. કે સને ૧૮ નાં જાનેવારી, ફેબરવારી તથા મારચ મહીનામાં અને તેનાં અરસામાં સદરહુ પ્રતીવાદી ક. બ. સદરહુ ર. સ. ને ઠેકાણે વારેઘડીએ મલી હતી અને એવી અનેક વેલાએ સદરહુ ર. સ. સાથે જનાકારી કી હતી.

૫ મું. કે વાદી વચ્ચે અને સદરહુ પ્રતીવાદી ક. બ. અને ર. સ. અથવા એ બેમાંનાં એકનીબી વચ્ચે આ મુકદમાસંબંધી કાંઇપિણ પ્રકારનો સાજસ અથવા મસલત થઈ નથી.

એટલા માટે વાદી અરજ ગુજારેછે કે તમો નામદાર સાહેબ એવું હુકમનામું કરી આપો કે [જ્યાં જેવી દાદ માંગવી હોય તેવી લખવી] તથા તમો નામદારની નજરમાં મુનાસબ આવે તેમ વાદીને બીજી સઘલી અને પુરતી દાદ આપવી.

નાં૦ ૨.

જવાબનો નમુનો.

પારસી ચીફ માટ્રીમોનીઅલ કોર્ટ મધે.

તા૦ મી ૧૮

અ. બ.

સાંમા.

ક. બ.

૧ લું. પ્રતીવાદી ક. બ. પોતાનાં વકીલ અથવા મુખતીઆર પ. અ. ની મારફતે (અથવા પોતે હાજર થઇને) કેહેછે કે સદરહુ ફ્રીઆદીની અરજી મધે લખવા મુજબ તેણીએ ૨. સ. સાથ જનાંકારી કીધી એ વાતનો તે ઇનકાર કરેછે.

૨ જુ. પ્રતીવાદી બીજું એવું કેહેછે કે તા૦ મી ૧૮ ને દીને તથા તે દીવસ અને ની વચ્ચેનાં બીજા દીવસોનાં અરસામાં સદરહુ વાદી અ. બ. એ ઠેકાણે સ. હ. સાથે જનાકારી કીધી, જે સ. હ. એક પરણેલી ઓરત છે, ઇત્યાદી. ઇત્યાદી.

[એજ પ્રમાણે પ્રતીવાદી વાદીની અરજી રદ કરાવાનાં જે સબબો ઉપર આધારરાખે, જેવાકે મસલત કરેલી અથવા માંડી વાલેલું તે અથવા એવાજ બીજા સબબો હ્યાં જણાવવા.]

૩ જુ. પ્રતીવાદી બીજું એવું કેહેછે કે વાદી આ મુકદમાં મધે હુકમનામું મેલવે એવી રીતે તેણે વાદી સાથે સાજસ અથવા મસલત કીધી નથી, તેટલા વાસ્તે પ્રતીવાદી નમનતાઇથી અરજ ગુજારેછે કે,

સદરહુ ફ્રીઆદી અને હુકમનામાં બાબેની અરજ તમો નામદાર સાહેબે મેહેરબાનીની રાહે રદ કરવી. ઇત્યાદી. ઇત્યાદી.

નાં० ૩.

ખોરાકી પોશાકી માટેની અરજીનો નમુનો.

પારસી ચીફ્ માટ્રીમોનીઅલ કોર્ટનાં જડજ

જોગ.

ક. બ.

સાંમા.

અ. બ.

તા० મી ૧૮

અ. બ. ની કાયદાસર ઓરત ક. બ. ની અરજી. આ પ્રમાણે અરજ ગુજારેછે.

૧ લું. કે સદરહુ વાદી **અ. બ.** આજ ઘણાં વરસ થયાં ઠેકાણે ધંધો ચલાવેછે તથા તે ધંધાથી વરસ દાહાડે રૂ ની તેને નકી પેદાસ છે.

૨ જું. કે સદરહુ વાદી અ. બ. પાસે રેલવે કંપનીનાં રૂ ની કીંમતનાં શેર છે તથા તે વરસ દાહાડે રૂ ની નકી વેંહેંચણી આપેછે.

૩ જું. કે સદરહુ વાદી **અ.** બ. પાસે પોતાનાં સદરહુ ધંધાથી રૂપીઆ ની કીંમતની મેલવેલી છે [અને એજ પ્રમાણે ખાવંદની જગમ અથવા સ્થાવર જે કાંઈ મીલકત હોય તે જણાવવી.]

એટલા માટે પ્રતીવાદી નમનતાઈથી અરજ ગુજારેછે કે તમો નામદાર સાહેબની નજરમાં દરૂસત દીસે તેમ મુકદમો ચાલેછે તેટલાં [અથવા કાએમ સુધી] ખોરાકી પોશાકીનાં લવાજમની રકમ અથવા રકમો અપાવવી.

પારસીઓની સ્થાવર મીલકતને જંગમ મીલકત તરીકે ગણવા વીશેનો ધારો.

ધારા બાંધવા સંબંધી ખાતું—

ફોર્ટ ઊલિયમ, તા ૧૫ મી મે ૧૮૩૭.

નીચે જણાવેલો ધારો નામદાર ગવરનર જનરલ આવ ઇંડીઆ ઇન કાઉનસલે તા૦ ૧૫ મી મે ૧૮૩૭ ને દીને પસાર કીધોછે, તે સર્વે કોઇની જાણને સારૂં અત્રે પ્રસીધ કર્યોછેઃ—

સને ૧૮૩૭ નો આકટ નંબર ૯ મો.

૧. આએ ધારાથી હેવું ઠેરવ્યામાં આવેછે કે તા૦ ૧ લી જુન ૧૮૩૭ ને દીનેથી સઘલી સ્થાવર મીલકત જે પાદશાહી ચારટરથી સ્થાપેલી હરએક કોર્ટના અમલની હદમાં આવેલી હોએ તે મીલકત અગર જો કોઈ પારસીની હોએ, અને તે પારસી તે મીલકતને વગર વશીઅત કરવે મુકીને મરણ પાંમ્યો હોએ, અથવા વશીઅત કરીને તે મીલકત કોઇને આપવાને ફરમાવ્યું હોએ, તો તે મીલકતને ધારાની રીતે સ્થાવર મીલકત કરીને ગણવી નહી, પણ જંગમ મીલકત તરીકે ગણવી.

૨. એ ઉપરાંત હેવું ઠેરવ્યું છે કે હરએક ઉપર જણાવ્યા પ્રમાણેની સ્થાવર મીલકત કોઈ પારસી વગર વશીએત કરવે મુકીને ગુજરી ગયો હોએ, અથવા વશીઅત કરીને તે મીલકત કોઇને આપવાને ફરમાવ્યું હોએ, અને તે મીલકત સ્થાવર મીલકતના કાએદા પ્રમાણે તા૦ ૧ લી જુન ૧૮૩૭ ની આગમજ કોઇને હસ્તક થઈ હોએ, અથવા હરએક ગુજરી જનાર પારસીની જંગમ મીલકત બીજાના હસ્તકમાં જાએછે તે કાએદા પ્રમાણે તે મીલકત સાથે એલાકો રાખનારાં સઘલા શખસોની રાજીખુશીથી અગરજો

તા૦ ૧ લી જુન ૧૮૩૭ ની આગમજ તે મીલકત કોઇને હસ્તક ગઈ હોએ, તો તે મીલકત આ ધારાથી ઉલટી રીતે બીજાનાં સ્વાધીનપણામાં આવી છે એવો તે મીલકતનાં માલેકપણાં સંબંધી વાંધો હરએક અદાલતમાં "લૉ" અથવા એકુવીટીના મુકદમાં મધે ચાલી સકે નહી.

(સહી) ડબલ્યુ. એચ. મેકનાટન,
હીંદુસ્થાનની સરકારનો સેક્રેટેરી.

(યાદી.)—વગર વશીઅત કરવે ગુજરી જનાર એક પારસીના વડા છોકરાએ ઈસવી સને ૧૮૩૫ નાં વરસમાં મુંબઈની સુપ્રીમ કોરટ મધે એવી ફરીઆદી માંડી હતી કે તેહના બાપની સઘલી સ્થાવર મીલકત ઇંગ્રેજી ધારામાં જેમ વડા દીકરાને મલેછે તેમ તેહને એકલાને પોહોંચવી જોઇએછે. વડા દીકરાને એકલાનેજ બાપની સઘલી સ્થાવર મીલકત પારસીઓના રવઇઆ પ્રમાણે વારસામાં મલતી નથી તે રવઈઓ સાબેત રાખવાને સારૂં ઉપલો આકટ હીંદુસ્થાનની સરકારે સને ૧૮૩૭ નાં વરશમાં પસાર કીધો હતો.

પારસી લોકોનાં વારસા હીસ્સા બાબેનો ધારો.

સન ૧૮૬૫ નો આકટ નંબર ૨૧ મો.

હીંદુસ્તાનના ગવરનર જનરલ ઇન કાઉનસીલનો હેઠલ ટાંકેલો આકટ નામદાર ગવરનર જનરલે તારીખ ૧૦ મી એપ્રેલ સને ૧૮૬૫ ને દીને બાહાલ રાખ્યોછે અને તે સર્વે લોકોની જાણને માટે આ લખવાથી છાપી પ્રગટ કીધોછે.

પારસી લોકોમાં વગર વસીઅતે ગુજરી જનારાઓનાં વારસા બાબેનાં કાએદા મુકરર કરવા તથા તે કાએદાઓને સુધારવા બાબેનો આકટ.

સમજણ.

પારસી લોકોનાં વગર વસીએતે ગુજરી જનારાઓનાં વારસા બાબેનાં કાએદા મુકરર કરવા તથા તે કાએદાઓને સુધારવાની અગત છે, તે માટે હેઠલ લખ્યા પ્રમાણે ઠરાવ્યું છે.

વગર વસીઅતે ગુજરી જનારની વીધવા તથા ફરજંદો વચ્ચે મીલકતની વેંહેંચણી.

૧. જો એક પારસી (મરદ) વીધવા તથા ફરજંદોને મેલીને મરણ પામે, તો જે મીલકતનું વસીએત કીધા વગર તે મરણ પાંમ્યો હોએ તે મીલકત તેહેની વીધવા તથા ફરજંદો વચ્ચે એવી રીતે વેંહેંચી આપવી કે દરએક દીકરાનો હીશો વીધવાનાં હીશા કરતાં બમણો હોએ તથા વીધવાનો હીશો દરએક દીકરીનાં હીશા કરતાં બમણો હોએ.

(શરેહ).—એક પારસીએ પોતાનું વશીઅતનામું કીધું હોએ, તેમાં પોતાની અશકેઆંમત માહેલા થોડાએક ભાગ વીશે તેણે બંદોબસ્ત કીધો હોએ, અને બાકીનો ભાગ કોણને આપવો તે વીશે અગરજો વશીઅતનામાં મધે કશું જણાવેલું નહીં હોએ, તો તે બાકીનો ભાંગ વગર વશીઅત કરવે મુકીને તે પારસી ગુજરી ગયો છે, અથવા ગુજરી ગેઈછે, એમ ગણયામાં આવશે, અને વગર વશીઅત કરવે ગુજરી જનાર શખસની અસકેઆંમત વેંહેંચવાની આએ કલમ પ્રમાણે તે બાકીનાં ભાગની વેંહેંચણી થશે.

વગર વશીઅત કરવે ગુજરી જનાર પારસીની અશકેઆંમતની વેંહેંચણી કરવામાં દરએક દીકરાનાં હીશા કરતાં વીધવાને અરધો હીશો અને વળી દરએક દીકરીને વીધવાનાં હીશા કરતાં અરધો હીશો ઠેરવ્યો છે તેહેની સમજ નીચે જણાવેલા દાખલાઓ ઉપરથી મળી આવશે.

જેમકે.—૧. એક પારસી રૂ ૧૪૦૦૦) ચઉદ હજારની પુંજી મુકીને ગુજરી ગયો હોએ, અને તેહનાં બે દીકરા, ચાર દીકરી, અને વીધવા હોએ, તો દરએક દીકરાને રૂ૪૦૦૦) મલે, અને દરએક દીકરીને રૂપીઆ ૧૦૦૦) એક એક હજાર મલે, અને વીધવાને રૂ૨૦૦૦) મલે. ૨. જો એક પારસી એજ ૧૪૦૦૦) ચઉદ હજારની પુંજી મુકીને ગુજરી ગયો હોએ અને તેને પેટે દીકરો નહી હોએ પણ પાંચ દીકરી અને વીધવા હોએ, તો દરએક દીકરીને રૂ૨૦૦૦) તથા વીધવાને રૂ૪૦૦૦) નો હીશો મલે. ૩. જો એક પારસી રૂ૧૪૦૦૦) ચઉદ હજારની પુંજી મુકીને ગુજરી ગયો હોએ અને તેને પેટે દીકરીઓ નહીં હોએ પણ ત્રણ દીકરા અને વીધવા હોએતો દરએક દીકરાને રૂ૪૦૦૦) અને વીધવાને રૂ૨૦૦૦) નો હીશો મલે.

ફરજંદવાલો પારસી મરદ વગર વશીઅત કરવે ગુજરી જાએ તેહની અસકેઆંમતની વેંહેંચણીની રીત ઉપર મુજબ છે, પણ વગર ફરજંદવાલા પારસી મરદની અસકેઆંમતની વેંહેંચણી જુદી રીતે થાએછે તે રીતે આગલ જોવામાં આવશે.

વગર વશીએતે ગુજરી જનારનાં રંડાએલા ધણી તથાં ફરજંદો વચ્ચે મીલકતની વેંહેંચણી.

૨. જો એક પારસી ઓરત પોતાનાં રંડાએલા ધણીને તથા ફરજંદોને મેલીને મરણ પાંમે, તો જે મીલકતનું વસીએત કીધા વગર તે મરણ પામી હોએ તે મીલકતને તેના રંડાએલા ધણી તથા ફરજંદો વચ્ચે હેવી રીતે વેંહેંચી આપવી કે તે ધણીનો હીસ્સો દરએક ફરજંદનાં હીસ્સા કરતાં બમણો હોએ.

(શરેહ).—જેમકે તે ઓરત રૂ૧૪૦૦૦) ની પુંજી મુકીને વગર વશીઅત કરવે ગુજરી ગઈ હોએ, અને તેણીનાં ત્રણ દીકરા, બે દીકરી, અને ખાવંદ હોએતો દીકરા તથા દીકરીને સરખી રીતે દરએકને રૂ૨૦૦૦) મલે અને ખાવંદને રૂ ૪૦૦૦) મલે.

વગર વશીઅતે ગૂજરી જનાર જો પોતાની વીધવા મેલી નહી ગયો હોએતો તેનાં ફરજંદો વચ્ચે મીલકતની વેંહેંચણી.

૩. જ્યારે એક પારશી (મરદ) ફરજંદોનો મેલીને પણ વીધવાને નહી મેલીને મરણ પાંમ્યો હોએ, ત્યારે જે મીલકતનું વસીએત કીધા વગર તે મરણ પાંમ્યો હોએ તે મીલકત તેનાં ફરજંદો વચ્ચે હેવી રીતે વેંહેંચી આપવી કે દરએક દીકરાનો હીસ્સો દરએક દીકરીનાં હીસ્સા કરતાં ચાર ધણો હોએ.

(શરેહ).—જેમકે, એક પારસી મરદ રૂ૧૪૦૦૦) ની પુંજી મુકીને વગર વશીઅત કરવે ગુજરી ગયો હોએ, અને તેનો એક દીકરો અને ત્રણ દીકરી હોએ તો દીકરાને રૂ૮૦૦૦) અને દરએક દીકરીને રૂ૨૦૦૦) મલે. પણ અગરજો તેને પેઠે ત્રણ દીકરા અને બે દીકરી હોએતો દરએક દીકરાને રૂ૪૦૦૦) અને દરએક દીકરીને રૂ૧૦૦૦) મલે.

વગર વશીઅતે ગુજરી જનાર ઓરત જો રંડાએલા ધણીને મેલી નહી ગઈ હોએતો તેના ફરજંદો વચ્ચે મીલકતની વેંહેંચણી.

૪. જ્યારે એક પારશી ઓરત પોતાનાં ફરજંદોનો મેલીને મરણ પાંમે, પણ તેણીનો રંડાએલો ધણી નહી હોએ, ત્યારે જે મીલકતનું વસીએત કીધા વગર તે મરણ પાંમી હોએ તે મીલકતને તેના (શધલાં) ફરજંદો વચ્ચે સરખે હીસ્સે વેંહેંચી આપવી.

વગર વશીએત ગુજરી જનારની હઈઆતીમાં ગુજરી ગએલાં ફરજંદની બાબદમાં તેની વીધવા ઈઆ રંડાએલા ધણી તથા ફરજંદો વચ્ચે મીલકતની વેંહેંચણી.

૫. વગર વશીઅતે ગુજરી જનાર એક પારસી (મરદ અથવા ઓરત) ની હઇઆતીમાં અગરજો તેનું અથવા તેણીનું હરએક ફરજંદ મરણ પાંમે, તો તે ફરજંદ વગર વશીઅતે ગુજરી જનારનાં મરણની વખતે હઇઆત હતે ત્યારે તે જે હીસ્સો લેતે તે હીસો (જો તે ફરજંદ મરદ હોએતો) તેની વીધવાએ અથવા (જો તે ફરજંદ સ્ત્રી હોએતો) તેનાં રંડાએલા ધણીએ તથા ફરજંદોએ વેંહેંચી લેવી, હેવી રીતે કે જાણે તે મરનાર ફરજંદ વગર વશીઅતે ગુજરી જનારનાં મોત પછી તરતજ મરણ પાંમ્યું હોએ.

(શરેહ).—બાપ ઈઆ માએની હઈઆતીમાં દીકરો ઈઆ દીકરી ગુજરી ગઈ હોએ, અને તે દીકરા ઈઆ દીકરીને પેટના ફરજંદો હોએ, તો તે ફરજંદોને પોતાનાં બપાવા બપાઈ ઈઆ મમાવા મમાઈની અસકેઆંમત મધેથી વા-

રશો મલવો જોઇએ, ને તે વીશેની આ કલમ છે. એજ રીતે બાપ ઇઆ માએની હઈઆતીમાં ગુજરી જનાર દીકરાની વીધવા તથા દીકરીનાં ખાવંદને પોતાના બપાવાસસરા ઇઆ બપાઈસાસુ તથા મમાવાસસરા ઇઆ મમઇસાસુની અશરૂ-આંમત મધેથી વારશો મલવો જોઇએ તેને પણ એજ કલમ લાગુ પડેછે.

વગર વશીઅતે ગુજરી જનાર જો વીધવા અથવા રંડાએલા ધણીને મેલીને મરણ પાંમે પણ તેનાં વંશની ઓલાદ નહી હોએ તો તેની મીલકતની વેંહે ચણી.

૬. જો એક પારસી (મરદ અથવા ઓરત) વીધવાને અથવા રંડાએલા ધણીને મેલીને, પણ પોતાનાં વંશની ઓલાદ મેલી જવા વગર, મરણ પાંમેતો, જે મીલકતનું વશીએત કીધા વગર તે મરદ અથવા ઓરત મરણ પાંમ્યાં હોએ તે મીલકતનો અરધો હીસો તેનાં અથવા તેણીનાં બાપ અને મા જો બેહુ જણ જીવતાં હોએતો તે બેહુ જણે અથવા બેમાંનું એક જણ મરી ગયું હોએતો જીવતાં રહેલાં બીજા જણે લેવો, તથા બીજો અરધો હીસો તે (વગર વશીએતે ગુજરી જનાર) ની વીધવા અથવા રંડાએલા ધણીએ લેવો. વગર વશીઅતે ગુજરી જનારની પછવાડે જો તેનાં અથવા તેણીનાં બાપ અને મા બેહુ જણ હઇઆત હોએતો માના હીસ્સા કરતાં બાપને બમણો હીસ્સો આપવો. પણ વગર વશીઅતે ગુજરી જનારની પછવાડે જો તેના અથવા તેણીનાં બાપ તથા માએ બેમાંથી કોઈબી હઇઆત નહીં હોએતો તે બાપ તથા મા જીવતાં હતે ત્યાંરે તેઓને જે અરધો હીસ્સો મલતે, તે હીસ્સો બાપની તરફનાં તેનાં નજદીકનાં સગાંએ આ સાથે જોડેલા પેહેલા કોઠામાં જણાવેલાં અનુક્રમ પ્રમાણે લેવો. આ કોઠામાં જે સગાં લખ્યાં છે તે મધેથી પેહેલી પદવીનાં સગાં (હઇઆત હોએતો) તેઓને વારશો મલે, તેઓ નહીં હોએતો બીજી પદવીનાં શગાંને મલે, તેઓ નહી હોએતો ત્રીજી પદવીનાં સગાંને મલે, અને એજ પ્રમાણે તેઓને એક પછી એક (હીશો) આપવો, પણ તે મીલકત હેવી રીતે વેંહેંચવી કે જે પદવીનાં સગપણમાં મરદ હોએ તે દરએક મરદને તેજ પદવીનાં સગપણ માંહેલી દરએક ઓરતનાં કરતાં બમણો હીસ્સો મલે. અગરજો બાપની તરફનાં કોઇ સગાં હઇઆત નહીં હોએતો વગર વસીઅતે ગુજરી

જનાર (મરદ અથવા ઓરત) ની વીધવા અથવા રંડાએલા ધણીએ મરનારની સઘલી મીલકત લેવી.

(શરેહ).—આ કલમની મખશદ એછે કે કોઈ પારસી મરદ ઇઆ ઓરત વગર વશીએત કરવે ગુજરી જાએ, અને તેહને પેટે ફરજંદ નહી હોએ, તો તેહની અસ્રકેઆમતનો અરધો હીસો મરનારનાં મા બાપને અથવા મા બાપ નહી હોએતો બાપની તરફનાં લોહીનાં ખેશીઓને મલે, અને બાકીનો અરધો હીસો મરનારની વીધવા અથવા ખાવંદને મલે. પદવીની મતલબ એમછે, કે મરનારનાં મા બાપ ગુજરી ગએલાં હોએતો તે મા બાપનો હીસો પ્રથમમાં મરનારનાં બાપને પેટનાં ભાઈ બેહનોને મલે, બાપને પેટનાં ભાઈ બેહનો નહી હોએતો તેઓની ઓલાદ, અને ઓલાદ નહી હોએતો બપાવા બપાઇને મલે, બપાવા બપાઇ નહી હોએતો કાકા અને ફુઇઓને મલે, તે પણ નહી હોએ અને બપાવાનો બાપ ઇઆ બપાવાની માએને અને તેઓ પણ નહી હોએતો તેઓનાં વંઉશને મલે. (જુવો આ ધારાની પાછલ છાપેલું પેહલું પરીશીષ્ટ).

વગર વશીઅતે ગુજરી જનારની વીધવા અથવા રંડાએલો ધણી અથવા વંઉશની ઓલાદ નહી હોએ ત્યારે મીલકતની વેહેંચાણી.

૭. જ્યારે એક પારસી (મરદ અથવા ઓરત) પોતાનાં વંઉશની ઓલાદ અથવા પોતાની વીધવા અથવા રંડાએલા ધણીને મેલી જવા વગર મરણ પામે ત્યારે જે મીલકતનું વશીએત કીધા-વગર તે મરદ અથવા ઓરત મરણ પાંમે તે સઘલી મીલકતનો વારસો આ સાથ જોડેલાં બીજા કોઠામાં જણાવેલા અનુક્રમ પ્રમાણે નજદીકનાં સગાને પોંહોંચે. એ કોઠામાં નજદીકનાં સગાં લખ્યાંછે તેમાં પેહેલી પદવીના શગાં (હઇઆત હોએતો) તેઓને, અને તેઓ નહી હોએ તોજ બીજી પદવીનાં શગાંને, અને તેઓ નહી હોએતો ત્રીજી પેદવીનાં શગાંને મરનારનો વારશો આપવો અને એજ પ્રમાણે એક પછી એકને વારશો મલે; પણ તે મીલકત એવી રીતે વેંહેંચવી કે જે પદવીનાં શગપણમાં મરદ હોએ તે દરએક મરદને તેજ પદવીનાં સગપણ માહેલી દરએક અશતરીનાં કરતાં બમણો હીસ્સો મલે.

(શરેહ).—વગર વશીઅત કરવે ગુજરી જનાર પારસી મરદ ઇઆ ઓરતને પેટ ફરજંદ નહી હોએ ઇઆ ફરજંદની ઓલાદ પણ નહી હોએ, અને વીધવા અથવા ખાવંદ પણ નહી હોએ, તો તેની સઘલી અસકેઆમતનો વારશો તેહનાં મા

બાપને મલે, મા બાપ નહી હોએતો બાપને પેટનાં ભાઈ બેહનોને મલે, બાપને પેટના ભાઇ બેહનો નહી હોએતો તેઓની ઓલાદને મલે, તે ઓલાદ પણ નહી હોએતો બપાવા અને બપાઇને મલે. એ રીતે બીજી પદવી બાંધેલીછે તેની વીગત આ ધારાની પાછલ છાપેલાં બીજા પરીશીષ્ટ મધે જોવી.

સને ૧૮૬૫ નાં "ઈંડીઅન શકસેશન આકટ" નાં ચોકસ ભાગોમાંથી પારશી લોકોને બાતલ કરવા બાબે.

૮. સને ૧૮૬૫ નાં ઇંડીઅન સકસેશન આકટ (ઇન્ડિઆને હીંદુસ્થાનના વારસા હીશા બાબદનાં આકટ) ના હેઠલ ટાંકેલા ભાગ પારશીઓને લાગુ પાડવા નહી, તેની વીગત—આખો ૩ જો ભાગ તથા ૨૫) મી કલમ શીવાએ આખો ૪ થો ભાગ તથા આખો ૫) મો ભાગ તથા કલમ ૪૩ મી.

(યાદી).—ઉપલા ધારામાં જે જે જગોએ "મીલકત" નો શબ્દ આવેલો છે તાંહાં સ્થાવર તથા જંગમ એ બંને જાતની મીલકત અથવા અસકેઆમત શમજવી.

પેહેલું પરીશીષ્ટ.

(૧.) ભાઇઓ તથા બેહેનો, અને વગર વસીયત કરવે ગુજરી જનારની હઇઆતીમાં તેઓમાંથી જે કોઈ મરી ગયાં હોય તેઓનાં છોકરા અથવા તેઓનાં સીધા વારસ (એટલે તેઓની ઉતરતી ઓલાદ.)

(શરેહ).—એ ભાઈ તથા બેહનો બાપને પેટનાં સમજવાં. (જુવો આકટની ઉપલી કલમ ૬ ઠી).

(૨.) બપાઓ અને બપાઈ.

(૩.) બપાવાના છોકરા તથા છોકરીઓ, અને વગર વસીયત કરવે ગુજરી જનારની હઇઆતીમાં તેઓમાંથી જે કોઇ મરી ગયાં હોય તેઓના સીધા વારસ (એટલે) તેઓની ઉતરતી ઓલાદ.

(૪.) બપાવાનો બાપ અને બપાવાની મા.

(૫.) બપાવાના બાપના છોકરા તથા છોકરીઓ, અને વગર વસીયત કરવે ગુજરી જનારની હઇઆતીમાં તેઓમાંથી જે કોઈ મરી ગયાં હોય તેઓના સીધા વારસ (એટલે તેઓની ઉતરતી ઓલાદ.)

બીજું પરીશીષ્ટ.

(૧.) બાપ અને મા.

(૨.) ભાઇઓ તથા બેહેનો,* અને વગર વસીયત કરવે ગુજરી જનારની હઇઆતીમાં તેઓમાંથી જે કોઈ મરી ગયાં હોય તેઓના સીધા વારસ (એટલે તેઓની ઉતરતી ઓલાદ).

(૩.) બપાવો અને બપાઈ.

(૪.) બપાવાનાં છોકરાં, અને વગર વસીયત કરવે ગુજરી જનારની હઇઆતીમાં તેઓમાંથી જે કોઈ મરી ગયાં હોય તેઓના સીધા વારસ (એટલે તેઓની ઉતરતી ઓલાદ).

(૫.) બપાવાનો બાપ અને મા.

(૬.) બપાવાના બાપનાં છોકરાં, અને વગર વસીયત કરવે ગુજરી જનારની હઇઆતીમાં તેઓમાંથી જે કોઈ મરી ગયાં હોય તેઓના સીધા વારસ (એટલે તેઓની ઉતરતી ઓલાદ).

(૭.) માનાં† પેટનાં ભાઇઓ તથા બેહેનો, અને વગર વસીયત કરવે ગુજરી જનારની હઇઆતીમાં તેઓમાંથી જે કોઈ મરી ગયાં હોય તેઓના સીધા વારસ (એટલે તેઓની ઉતરતી ઓલાદ).

(૮.) મમાવો અને મમાઈ.

(૯.) મમાવાનાં છોકરાં, અને વગર વસીયત કરવે ગુજરી જનારની હઇયાતીમાં તેઓમાંથી જે કોઈ મરી ગયાં હોય તેઓના સીધા વારસ (એટલે તેઓની ઉતરતી ઓલાદ).

(૧૦.) દીકરાની વીધવા, જો વગર વસીયત કરવે ગુજરી જનારનાં મરણની વેલાએ અથવા તે આગમચ તેણીએ બીજીવારનાં લગન કર્યાં નહી હોયતો.

(૧૧.) ભાઇની વીધવા જો વગર વસીયત કરવે ગુજરી જનારનાં

---

*એ ભાઇઓ તથા બેહનો તે બાપના દીકરા તથા બાપની દીકરીઓ કરીને સમજવું. માએના દીકરા તથા માએની દીકરીઓના હક વીશે ૭) મી પદવીમાં જુદું જણાવેલું છે.

†માનાં પેટનાં એટલે મા એક અને બાપ જુદો.

મરણની વેલાએ અથવા તે આગમચ તેણીએ બીજીવારનાં લગન કર્યાં નહી હોયતો.

(૧૨.) બપાવાના દીકરાની વીધવા, જો વગર વસીયત કરવે ગુજરી જનારનાં મરણની વેલાએ અથવા તે આગમચ તેણીએ બીજીવારનાં લગન કર્યાં નહી હોયતો.

(૧૩.) મમાવાના દીકરાની વીધવા, જો વગર વસીયત કરવે ગુજરી જનારનાં મરણની વેલાએ અથવા તે આગમચ તેણીએ બીજીવારનાં લગન કર્યાં નહી હોયતો.

(૧૪.) મરનારની ગુજરી ગયેલી છોકરીઓના ખાવંદ, જો વગર વસીયત કરવે ગુજરી જનારનાં મરણની વેલાએ અથવા તે આગમચ તેઓએ બીજીવારનાં લગન કર્યાં નહી હોયતો.

(૧૫.) મમાવાનો બાપ અને મા.

(૧૬.) મમાવાના બાપનાં છોકરાં અને વગર વસીયત કરવે ગુજરી જનારની હઇઆતીમાં તેઓમાંથી જે કોઇ મરી ગયાં હોય તેઓના સીધા વારસ (એટલે તેઓની ઉતરતી ઓલાદ.)

(૧૭.) બપાઇનો બાપ અને મા.

(૧૮.) બપાઇના બાપનાં છોકરાં, અને વગર વસીયત કરવે ગુજરી જનારની હઈઆતીમાં તેઓમાંથી જે કોઈ મરી ગયાં હોય તેઓનાં સીધા વારસ (એટલે તેઓની ઉતરતી ઓલાદ.)

જેહાંગીર બેજનજી કરાણીએ

પ્રગટ કરેલી ચોપડીઓ.

કરાંણીની વારતાની ચોપડીઓ તથા નામાંઓ.

રૂ. આ.

રાજવીર કથા—(જેમાં ૨૦ વાંચવાલાયક રશીક વાર્તાઓ છે.)... ... ૧—૮
રજપુત વિરરસ કથા—(જેમાં ૬ મોટી ને વાંચવાલાયક કથા છે.)... ૧—૦
હાતમ નામું—(ચીત્રો સાથે અતી ઘણી સસતી કીંમતમાં છે.)......... ૦—૮
લેલી ને મજનુ—(મોટું પુસ્તક, રશીલી ને અસરકારક ગુજરાતીમાં રચેલું છે.) ૧—૦
ફ્રરામરજ નામું—(પેહેલું તથા બીજું વાલમ સાથે ઘણી સસતી કીંમતે.) ૧—૦
રેયાવખ્સ નામું—(તમામ ગુજરાતી કવેતોમાં.)..................... ૦—૧૨

કરાંણીની લોકોપયોગી ચોપડીઓ.

વિલાયતના કવેશ્વરો—(તેમના જનમ ચરીત્ર તથા કવિતા નમુના સહીત.) ૧—૮
વિલાયતનું રાજબંધન—(પારલામેન્ત વિષેની જાણવાજોગ વીગતો સાથે.) ૦—૬
ઈરાનની તવારીખ—(પત્રના આકારમાં.)......................... ૦—૮
પત્ર પોથિ—(જેમાં કાગળ પત્ર લખવાની રીતીઓ દરસાવેલી છે.)... ૦—૮
ગુન્ચ-એ-અવસ્તા—(જેમાં ઈજશ્નેના હાઓનો મેતોમાં તરજુમો છે.) ૦—૨
આવાયસ્ત બા માએની—(સરેહ સાથે તરજુમો છે.) .... ૦—૪
શાદ-દર કેતાબ—(જેમાં ધર્મસંબંધી સો બાબ સમાવવામાં આવ્યા છે.)... ૩—૦
જરતોસ્તી મહુજબ—જેમાં સરૂઆતના અવસ્તા સુદ્ધ ઉચ્ચારે તેમના અર્થે સાથે આપવા ઉપરાંત દરેક જરતોસ્તી બાલકોને પ્રથમમાં શીખવા લાયક બાબદોનો સમવાશ કરવા આવ્યો છે. (ચોથી આવૃતી)........ ૦—૪

કરાંણીની ગાયન તથા નાટકની ચોપડીઓ.

સૂરસાગર—જેમાં નામીચા કવી સુરદાસજીએ રચેલી તરેહવાર રાગ રાગણીઓમાં ૨૦૦ ઈશ્વર ભક્તીઓ છે...................... ૦—૮
કરાંણીના હીંદુસ્તાની ગાયન સંગ્રહ—ભાગ પેહેલો. (જેમાં ... ગાયનરૂપી ખેલ સાથે ૬૦૦ થી ઉપર ગાયનો સમાવેલાં છે). ૧—૦
કરાંણીના હીંદુસ્તાની ગાયનસંગ્રહ—ભાગ બીજો. (જેમાં પાંચ ગાયન રૂપી ખેલો સાથે ઉમદા ૨૫૦ ગજલો સાથે ૧૦૦૧ ગાયનો છે.) ... ૧—૦
કરાંણીનો રાગસ્તાન-ભાગ પેહેલો—(જેમાં ૨૫૦ ગજલો, રોબાઈઓ, તથા હોરી, લાવણી ઉપરાંત ૨૪ જાતની ઉત્તમ રાગરાગની છે)... ... ૦—૧૨
"જ્ઞાનવર્ધક" ના નાટકોઃ—"ઉપકાર કે અપકાર?" અને "અનરાય અને લાલબા" ચાનાક આપનારા બે નાટકો......... ૦—૪
સાર-સાકુંતલ—માહ કવિ કાલિદાસના જગત પ્રસીદ્ધ નાટકનું ગુજરાતીમાં દોહન, રચનાર કવિ નર્મદાશંકર લાલશંકર............ ૦—૮
કરાણીની ઇંદર સભા—(સરસ કાગજપર શુદ્ધ ઉચ્ચારે છાપેલી છે.) ૦—૪
